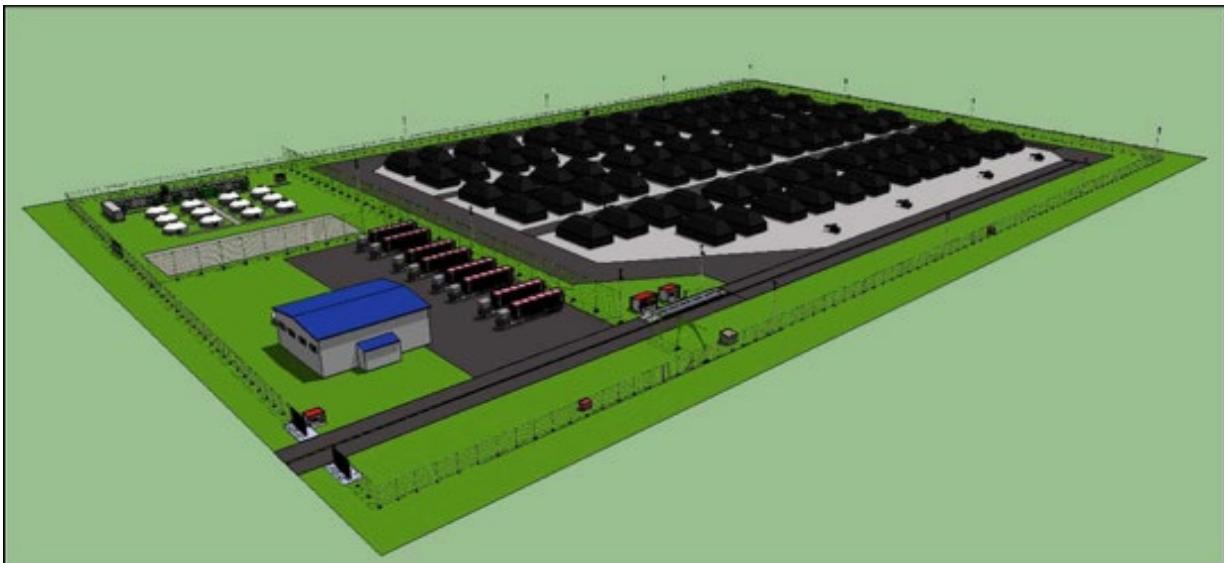

“НОГООЛИН ХЭРЛЭН” ХХК

**ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ХАНБОГД СУМЫН НУТАГТ ХЭРЭГЖИЖ БҮЙ
“ГААЛИЙН ХЯНАЛТЫН ТАЛБАЙ” 10 ГА ТАЛБАЙН ТӨСЛИЙН
2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

/ААН РД: 6550398/

Улаанбаатар хот 2024 он

ГАРЧИГ

НЭГ. ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	3
1.1 Төслийн талаарх мэдээлэл	3
1.2 Төслийн байршил.....	5
ХОЁР. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	9
2.1 Цаг уур	9
2.2 Агаарын чанар	10
Агаар бохирдуулах бодисын тооллого хийх.....	11
2.3 Гадаргын болон гүний ус	14
2.4 Хөрсөн бүрхэвч	15
2.5 Ургамлан нэмрөг	18
2.6 Амьтны аймаг	18
ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	19
3.1 Төслийн барилга байгууламжийг өргөтгөн барьж байгуулах үеийн гол нөлөөлөл.	22
3.2 Барилга байгууламжийг өргөтгөн барьж ашиглалтад оруулснаас хойши үйлчилгээнээс байгаль орчинд үзүүлэх гол нөлөөлөл	22
3.3 Төслөөс агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл	23
3.4 Төслөөс газрын гадарга, хэвлэйд үзүүлэх нөлөөлөл.....	24
3.5 Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөлөл	24
3.6 Ургамлан нэмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл	25
3.7 Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл.....	26
3.8 Гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлэх нөлөөлөл.....	26
3.9 Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл.....	26
3.10 Хуримтлагдах нөлөөлөл.....	26
ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	28
ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	29
ЗУРГАА.ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	32
ДОЛОО. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	32
НАЙМ.ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	33
ЕС. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	35
АРАВ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	37
АРВАН НЭГ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БУСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	37

ТАЙЛАНД ОРСОН ХҮСНЭГТЭН МЭДЭЭЛЭЛИЙН ЖАГСААЛТ

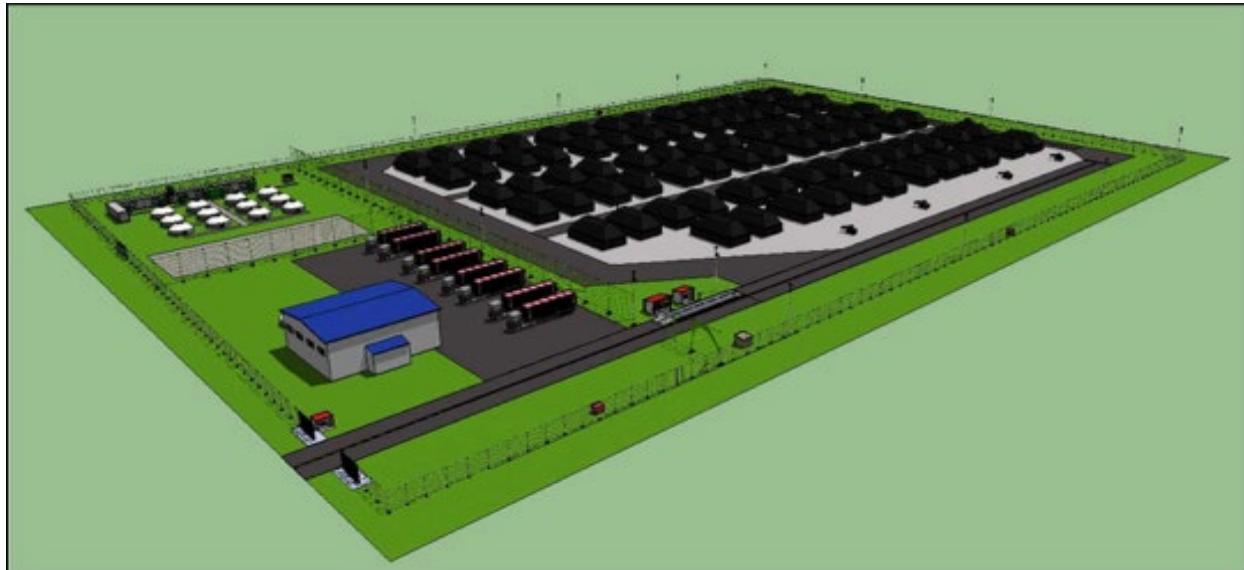
Хүснэгт 1. Гаалийн хяналтын талбайн захын цэгүүдийн солбицол.....	5
Хүснэгт 2. Чийг хангамж /2019 оны байдлаар/	9
Хүснэгт 3. Агаарын харьцаангуй чийгшил /2019 оны байдлаар/	9
Хүснэгт 4. Дутагдал чийгшилийн сарын дундажс (мб)	9
Хүснэгт 5. Хоногийн хамгийн их тунадам, мм.....	10
Хүснэгт 6. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ хийсэн цэгийн байришил	10
Хүснэгт 7. Нийт тоос / Нийт эжинлэгдэгч бодис / хэмжилтийн үр дүн	11
Хүснэгт 8. Агаарын бохирдуулагч бодисын хэмжилтийн үр дүн	11
Хүснэгт 9. Дуу шуугианы хэмжилтийн үр дүн	11
Хүснэгт 10. Агаар бохирдуулагч бодис	12
Хүснэгт 11. Параметрийн утга	13
Хүснэгт 12. Шороон замаас үүсэх тоосонцрын ялгаралт	13
Хүснэгт 13. Төслийн талбайн зүсэлт хийсэн цэгийн химиийн үзүүлэлт	16
Хүснэгт 14. Хөрсний механик бүрэлдэхүүн.....	16
Хүснэгт 15. Хөрсний механик бүрэлдэхүүний шинж чанар	17
Хүснэгт 16. Хөрсөн дэх зарим хунд металлын агууламж.....	17
Хүснэгт 17. Гол нөлөөллийн хамрах хүрээ, эрчим хугацаа.....	19
Хүснэгт 18. Гол нөлөөллийн дүн шинжилгээ	20
Хүснэгт 19. Автомашин асаалттай байх үеийн ялгаруулах хийн хэмжээ	23
Хүснэгт 20. Автомашины утааны бүрдэл найрлага	23
Хүснэгт 21. Болзошгүй хуримтлагдах нөлөөлөл	27
Хүснэгт 22. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	29

ТАЙЛАНД ОРСОН ЗУРГАН МЭДЭЭЛЭЛИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Төслийн талбайн харагдах байдал 2020 оны 07 сарын 02 өдөр, №1	5
Зураг 2. Засаг захиргааны зураг	6
Зураг 3. Төслийн байришил	6
Зураг 4. Төслийн талбайн хээрийн ажлын зураг /2020.08.27 өдрийн байдлаар/	7
Зураг 5. Жилийн нийлбэр хур тунадасны тархалтын зураг	10
Зураг 6. Автомашинаас ялгарах хаягдлын тархалт.....	12
Зураг 7. Гадаад тээвэрлэлтээс үүсэх тоосонцрын тархалт	13
Зураг 8. Төслийн талбайн харьяалагдах сав газрын зураглал	14
Зураг 9. Төслийн хөрсөн бүрхэвчийн зураглал	15
Зураг 10. Төслийн талбайн бэлчээрийн хэв шинж.....	18
Зураг 11. Төслийн талбай орчмын амьтны судалгаа.	19
Зураг 12. Хогийн савны төрөл.....	Error! Bookmark not defined.

НЭГ. ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Төслийн талаарх мэдээлэл

Төслийн нэр:	Гаалийн хяналтын талбай
Төсөл хэрэгжүүлэгч:	“Ногоолин Хэрлэн” ХХК Тус компани нь гадаад дотоод худалдаа, олон улсын тээврийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулхаар 2020 оны 03 сард байгуулагдсан.
Ашиглах талбай:	10 га
Байршил:	Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын Хайрхан багийн Цагаан хад Гашуун Сухайт хилийн боомтоос хойш 25км-т байрлах ба нүүрс тээвэрлэх төв авто зам дагуу 200м ×500м хэмжээтэй 10га (100,000m ²) талбайг хамарна.
Зорилго:	<p>Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын Хайрхан баг Цагаан хаданд тус сумын засаг даргын 2020-05-15 өдрийн А/138 тоот захирамжаар нэгж талбарын 460101002157 дугаар бүхий 10 га газрыг 15 жилийн хугацаатай эзэмшихээр авсан болно.</p> <p>Тус компанийн хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй гаалийн хяналтын талбайн төсөл хэрэгжиж эхэлснээр:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 15-20 хүний тогтмол ажлын байр бий болох. • Нүүрс экспортлох үйл ажиллагаа, ачаа тээврийн хурд нэмэгдэхэд болон орон нутгийн болон улсын төсөвт нэмэлт орлого оруулан улс орны эдийн засгийн хөгжилд тодорхой хувь нэмэр үзүүлнэ гэдэгт итгэлтэй байна.
Төслийн үндэслэл:	Таван толгой нүүрсний орд газраас БНХАУ-руу экспортлох нүүрсний хэмжээ жил бүр тогтмол өссөөр байгаа билээ. Өнгөрсөн 2018 онд тус боомтоор 18 орчим сая тонн нүүрс экспортолсон ба энэ онд экспортлох нүүрсний хэмжээг 25 сая тонн болгохоор зорин ажиллаж байна. Энэхүү хэрэгцээг дагаад

	<p>экспортын нүүрс тээвэрлэх хувь хүн, тээврийн компанийн тоо ессөөр байгаа нь замын даац хэтэрч, авто зам дээр 50-120км хүртэл урт дараалал үүсэх нөхцөл байдал тогтмол гарах болсонтой холбогдуулан Засгийн газраас дараах арга хэмжээг авч эхлээд байна. Үүнд:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2018 оны 11-р сард Цагаан хадны гаалийн талбайнуудын үйл ажиллагааг сэргээх тогтоолыг гаргасан. 2. Таван толгой Гашуунсухайт чиглэлд дахин шинээр 2 эгиэ бүхий хүнд даацын авто замыг 2018 оны 4-р сараас эхлүүлэхээр болсон. 3. Цагаан хад суурышлын бүсээс Гашуунсухайт боомт хүртэлх богинын тээврийн дарааллыг багасгах зорилгоор шинэ зам барих, замын хөдөлгөөний урсгал чиглэлийг өөрчлөх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлж байна. <p>Эдгээр арга хэмжээг авч хэрэгжүүлснээр нүүрсний экспортын хэмжээ, хурд сайжирч, тус суурышлын бүсэд байрлах гаалийн хяналтын талбайн эрэлт хэрэгцээ 25-30%-аар нэмэгдэж байна.</p>
Хүчин чадал:	<p>Тус гаалийн хяналтын талбай бүрэн хүчин чадлаараа ажиллахад 1 сард дунджаар 150 мянган тонн хүртэлх нүүрс хүлээн авч, гаалийн бүрдүүлэлт хийн ачиж өгөх боломжтой.</p> <p>Тус байгууллага нь хүний нөөцийн баг болон техник, технологийн нөөц баазыг хангалттай хэмжээнд бүрдүүлж чадсан бөгөөд байгаль орчинд ээлтэй сэргээгдэх эрчим хүч, байнгын ажлын байртай албан хаагч, тэдгээрийн эрүүл ахуй, аюулгүй ажиллагаа, нийгмийн хангамжийн асуудлыг бүрэн шийдсэн кемп, засвар үйлчилгээний цэгийг барьж байгуулахаар төлөвлөж байна.</p>
Байгуулалтын план:	<p>Талбай дээр хийгдэж гүйцэтгэх ажлууд нь:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Талбайг тойрсон 6 метрийн өндөртэй тоос шорооноос хамгаалсан хашаа барьсан. • Нүүрс ачиж буулгах талбайд 100, 80 ган хоолойгоор хийсэн 6 метрийн өндөртэй 28 шон хоорондын зайд нь 80 метрийн зайдайгаар байрлуулж High watt Led Light S100/230 маркийн 56 ширхэг лед гэрлийг суурцуулах. • Хяналтын бүсийн ашиглагдах цахилгаан тэжээлийг Малчин ХХК-тай хамтран 11,000 Вт-ын Нарны сэргээгдэх эрчим хүчиний системийг, дизель станцтай хослуулан бүрэн шийдвэрлэхээр тооцлов. • Талбайн үйл ажиллагаанд хяналт тавихаар өндөр хүчин чадал бүхий Axis фермийн 10 ширхэг хяналтын IP камерыг зохих журмын дагуу монтажлан суурцуулах. • SCS-200 маркийн 21 метрийн урт 3.4 метрийн өргөнтэй 50 кг-200тн хүртэл ачааг пүүлэх хүчин чадалтай Монгол улсын стандартчилал хэмжил зүйн шаардлага хангасан загварын туршилтаар баталгаажин Монгол улсад ашиглахыг зөвшөөрсөн XK3190-A9 загварын авто пүүг суурцуулах.

	- Хяналтын бүсэд ашиглагдах интернэтийг өндөр хурдны (2 Mbps) мобикомын хурдны Dedicated хуваарилалттай Vlan төрлийн радио модем суурилуулан ГЕГ-ийн сүлжээнд холбуулах. - Авто пүүлэгч, гаалийн байцаагчийн ажлын шаардлага хангасан ажлын 2 ширхэг байр бэлдэх. - Нүүрсний зам ба талбайг холбосон зам, талбай дотор машин явах сайжруулсан шороон зам засах. - Нүүрсний овоолго бий болгох газрыг нүүрсний хучилт хийж бэлтгэх. - Гаалийн хяналтын бүсийн 1.0 x 0.60 метр хэмжээтэй таних тэмдэг бэлдэж байрлуулах - Гаалийн хууль тогтоомж, хяналтын бүсэд мөрдөгдөх дэглэмийн тухай мөн галын анхааруулах самбарууд байрлуулах.

1.2 Төслийн байршил

Тус талбай нь засаг захиргааны харьяаллын хувьд Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын Хайрхан багийн нутагт харьялагдах ба байр зүйн зургаар К-48-12 хавтгайн баруун хойд хэсэгт, 10 га талбайг хамран оршино. Гашуун Сухайт хилийн боомтоос хойш 25км-т байрлах ба нүүрс тээвэрлэх төв авто зам дагуу 200м x500м хэмжээтэй 10га (100,000m²) талбайг хамарна.

Зураг 1. Төслийн талбайн харагдах байдал 2020 оны 07 сарын 02 өдөр, №1

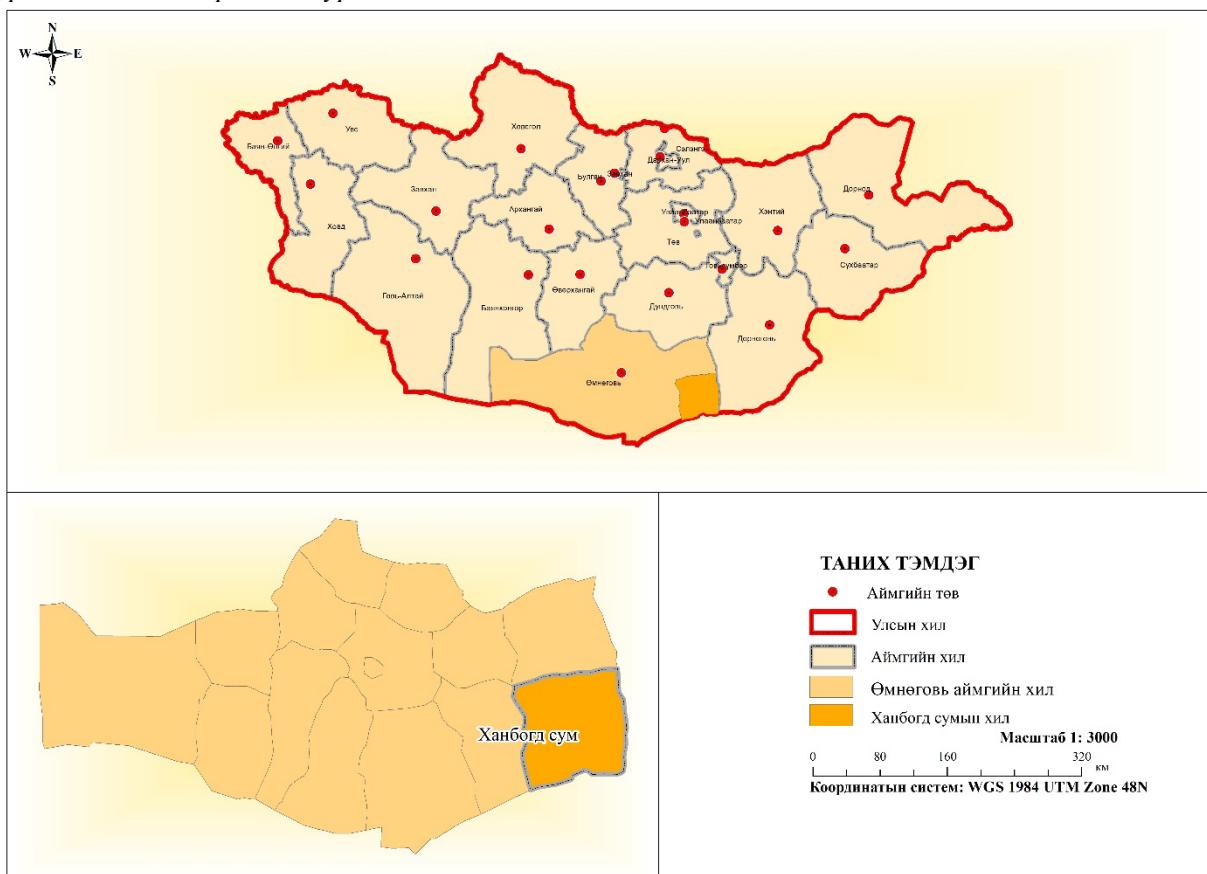
Дэд бүтэц, зам харилцааны хувьд ойрхон, харин уул уурхай, геологи хайгуулын үйл ажиллагаа эрчимтэй хөгжиж байгаа бүс нутагт оршдог нь цаашид ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахад ихээхэн ач холбогдолтой юм

Хүснэгт 1. Гаалийн хяналтын талбайн захын цэгүүдийн солбицол

№	X	Y
1	706929.07	4718936.97
2	706888.61	4718985.38
3	706869.49	4719008.25

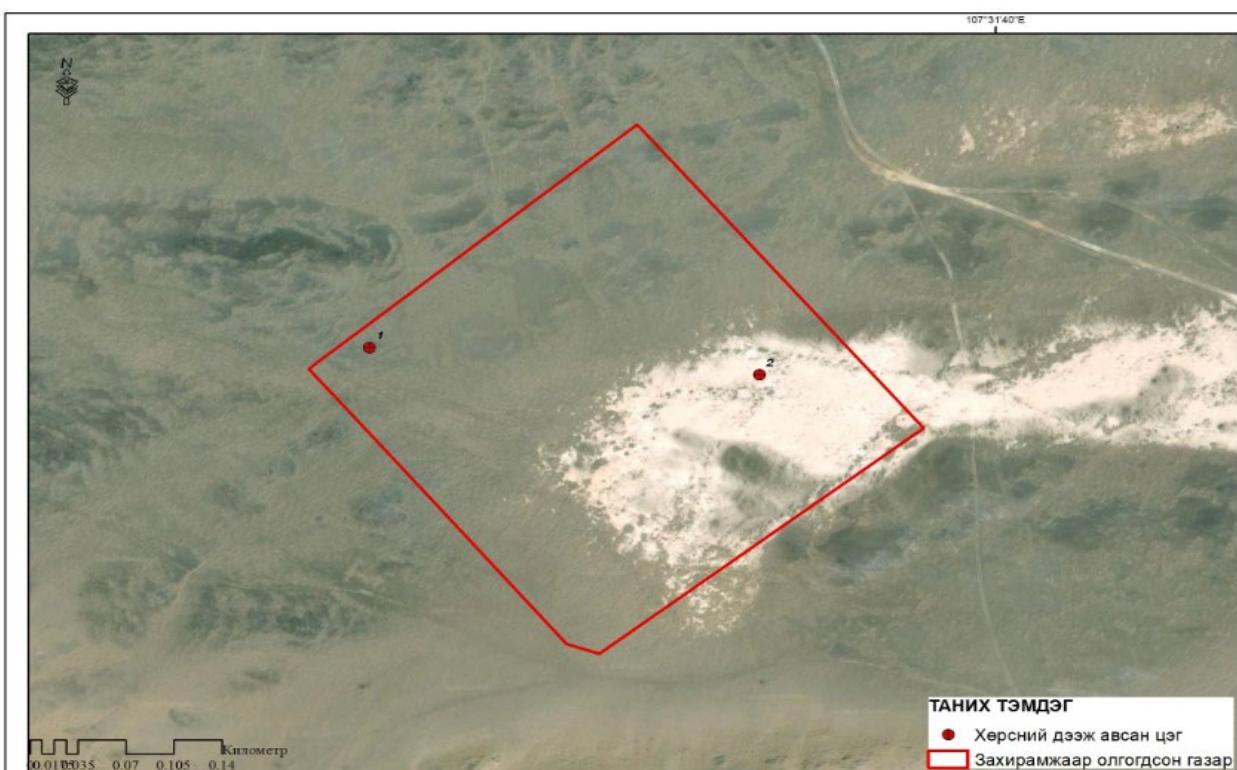
4	706874.11	4719012.16
5	706989.60	4719108.63
6	707109.30	4719208.58
7	707318.52	4718959.88
8	707081.69	4718774.72
9	707057.71	4718783.05

Зураг 2. Засаг захиргааны зураг

Зураг 3.Төслийн байришил

**“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд
хэрэгжсийж буй
“Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

Зураг 4. Төслийн талбайн хээрийн ажлын зураг /2020.08.27 өдрийн байдлаар/

Тус гаалийн хяналтын талбай нь Гашуун сухайтын засмал зам дагуу 4000 м орчим зйттай оршдог.

ХОЁР. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

2.1 Цаг уур

Өмнөговь аймгийн нийт нутаг хуурай уур амьсгалтай бүсэд багтана. Агаар хуурай, хөрснөөс уурших чийгийн нөөц бага учраас жилийн дулааны улирлын харьцангуй чийгшлийн дундаж 29-50 %, өвлийн улиралд 50-75 %-аас хэтэрдэггүй. Өдрийн 13 цагийн харьцангуй чийгшил 20 % хүрнэ. Зарим өдөр 9-11 % хүртэл буурах явдал ч бий. 30 %-аас бага чийгтэй өдрийн тоо жилийн дулааны улиралд төвийн болон хойд, зүүн талаар 85-аас бага, өмнө талаараа 85-100 байгаагаас үзвэл агаар нэлээд хуурайг харуулна. Агаар нэн хуурай учир хур тунадасны хэмжээ ерөнхийдөө бага юм. Нутаг дэвсгэрийн чийг хангамж, агаарын харьцангуй чийгшил, дутагдал чийгшлийн хэмжээг дараах хүснэгтээр үзүүлэв.

Хүснэгт 2. Чийг хангамж /2019 оны байдлаар/

Д/д	Станц, харуул	Cap				Дундаж
		5	6	7	8	
1	Ханбогд	0.2	0.2	0.4	0.5	0.4

Хүснэгт 3. Агаарын харьцангуй чийгшил /2019 оны байдлаар/

Д/д	Станц, харуул	Cap											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Ханбогд	-	-	-	35	34	36	44	40	40	-	-	-

Хүснэгт 4. Дутагдал чийгшлийн сарын дундажс (мб)

д/д	Станц, харуул	Cap							
		4	5	6	7	8	9	10	
1	Ханбогд	6.6	11.7	14.8	13.8	12.5	9.7	6.2	

Хур тунадас

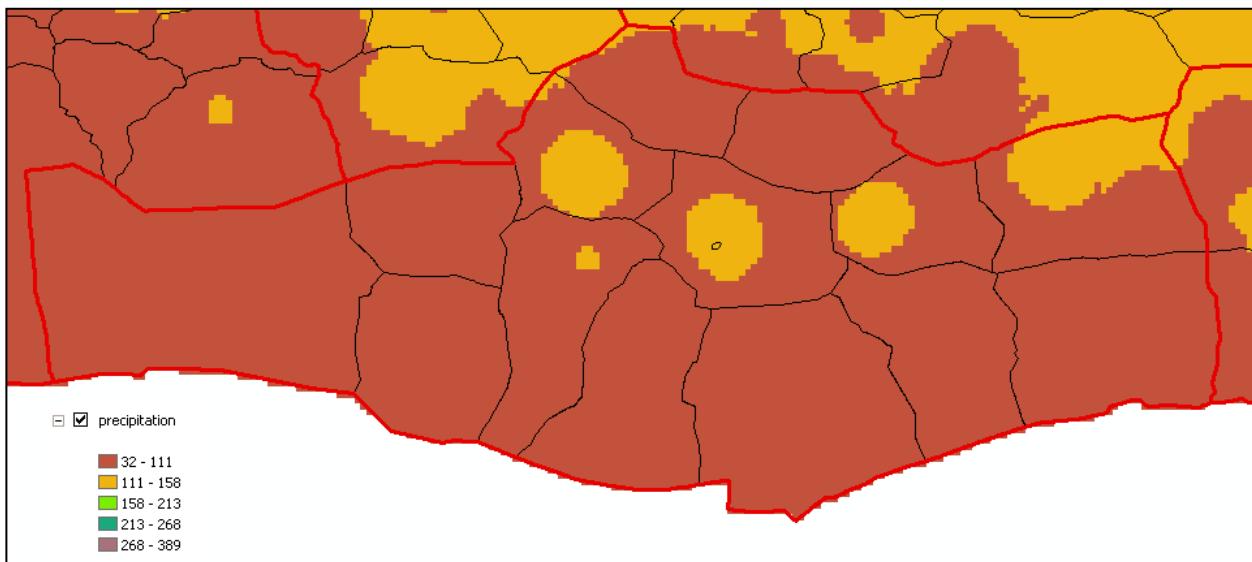
Аймгийн нийт нутгаар хур тунадас шингэн ба хатуу төлөвтэй унана. Олон жилийн дунджаар Ноён, Гурвантэс, Ханхонгор, Булган, Даланзадгад, Ханбогд суманд 102.1-132.9 мм тунадас, Баян-Овоо, Номгон суманд 63.2-70.9 мм, бусад суманд 80-100 мм тунадас унадаг. Жилд унах тунадасны хэмжээ жил бүр ижил байдаггүй, зарим жил олон жилийн дундаж хэмжээнд орж байхад зарим жил олон жилийн дундаж хэвийн хэмжээнээс харьцангуй их, бага янз бүр ордог. Тэр ч байтугай 1 хоногт жилд орох тунадасны ихэнх нь орж байсан тохиолдол байдаг. Тухайлбал, Даланзадгадад 1977 онд 235.3 мм, Номгонд 1969 онд 156.9 мм тунадас жилдээ орж байсан бол Даланзадгадад 1956 оны 8-р сарын 5-нд 137.8 мм, 1979 оны 6-р сарын 29-нд 53.5 мм тунадас 1 хоногт орж байжээ. Гэтэл Даланзадгадад 1944 онд 51.6 мм, Номгонд 1980 онд 9.1 мм тунадас жилд оржээ. Үүнийг олон жилийн дундаж хэвийн хэмжээтэй харьцуулбал 58.4-87.2 %-аар бага байна. Далайн түвшнээс дээш 1800 метрийн түвшинд 75-100 мм, 1000-1400 м түвшинд 50-75 мм, 1000 м-ээс доош нутагт 50 мм-ээс бага тунадасын уналтыг дараах хүснэгтээр харуулав.

Олон жилийн дунджаар жилд Ханбогд суманд 102.3 мм тунадас унадаг байна. Харин тус сумын нутгаар дулааны улиралд жилийн нийт хур тунадасны 96.2 хувь нь унадаг байна.

Хүснэгт 5. Хоногийн хамгийн их тунадам, мм

Д/д	Станц, харуул	Cap	Жил											
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Ханбогд	2.5	1	1	11.5	12.5	12	22.2	27	10.9	4.6	4.2	0.3	27

Зураг 5. Жилийн нийлбэр хур тунадасны тархалтын зураг

Жилд унах тунадасны хэмжээ жил бүр ижил байдаггүй, зарим жил олон жилийн дундаж хэмжээнд орж байхад зарим жил олон жилийн дундаж хэвийн хэмжээнээс харьцангуй их, бага янз бүр ордог. Далайн төвшнөөс дээш 1800 метрийн түвшинд 75-100 мм, 1000-1400 м түвшинд 50-75 мм, 1000 метрээс доош нутагт 50 мм-с бага тунадас унах магадлал 80% байна. Иймээс ургамлын чийг хангамж туйлын муу ажээ.

2.2 Агаарын чанар

Төслийн хөндлөнгийн мониторинг судалгаагаар агаарын чанарын хяналт шинжилгээ хийж, үнэлэлт, дүгнэлт өгөхийг зорьсон.

Судалгааны байршил, хамрагдсан цэгүүд

Хүснэгт 6. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ хийсэн цэгийн байришил

Агаар		Координат	Цэг сонгосон үндэслэл	Дээж авч буй фото зураг
1	1-р цэг		Өмнө хийгдсэн хяналт-шинжилгээний үр дүнтэй харьцуулах	

Хяналт шинжилгээний үр дүн

Агаарын чанарын хяналтын 2 цэгээс авсан нийт тоосны хэмжээг MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн өрөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад хүлцэх агууламжаас даваагүй, хэвийн хэмжээнд байна.

Хүснэгт 7. Нийт тоос / Нийт жинлэгдэгч бодис / хэмжилтийн үр дүн

№	Сорьц авсан цэг	Нийт тоос / Нийт жинлэгдэгч бодис /
1	Ажлын талбай	0.300
2	Гадна талбай	0.480
	Агаарын чанарын стандарт MNS 4585: 2016	0.500

Агаарын бохирдуулагч бодисын хэмжилт

Агаарын чанарын хяналтын 2 цэгээс авсан хүхэрлэг хий болон азотын давхар ислийн хэмжээг MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад хүлцэх агууламжаас давсан үзүүлэлт илрээгүй хэвийн хэмжээнд байна.

Хүснэгт 8. Агаарын бохирдуулагч бодисын хэмжилтийн үр дүн

№	Сорьц авсан цэг	NO ₂ (Азотын давхар исэл мг/м ³)	SO ₂ (Хүхэрлэг хий мг/м ³)
1	Ажлын талбай	0.066	0.065
2	Гадна талбай	0.085	0.115
	Агаарын чанарын стандарт MNS 4585: 2016	0.200	0.450

Дуу шуугианы хэмжилт

Дуу шуугианы үзүүлэлтийг хяналтын 2 цэгийн ойр орчимд хэмжсэн ба 16 цагийн дундаж үр дүнг MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс даваагүй байна.

Хүснэгт 9. Дуу шуугианы хэмжилтийн үр дүн

№	Сорьц авсан цэг	Дуу чимээ дБ (А)
1	Ажлын талбай	56
2	Гадна талбай	61
	Агаарын чанарын стандарт MNS 4585: 2016 дБ (А), 16 цагийн дундаж	60

Агаар бохирдуулах бодисын тооллого хийх

2019 онд БОАЖЯ-наас гаргасан Агаар бохидуулах бодисын хаягдлын тооллого хийх аргачлалыг ашиглаж хялбарчилсан аргаар автомашинаас ялгарах хаягдлыг тооцох, шороон замаас дэгдэх тоосонцрын хаягдлын коэффициентыг тооцов.

Хялбарчилсан аргаар автомашинаас ялгарах хаягдлыг тооцох

Шланзны шатахуун зарцуулалт 17.5 л/цаг, бага оврын ачааны машины шатахуун зарцуулалт нь 12.5 л/цаг байна. Эдгээр тээврийн хэрэгсэл тус бүрийн хийн ялгаралтыг дараах томъёогоор тооцно. Эдгээр нь машинууд нь дизель учраас зарцуулалтын хэмжээ бага оврын ачааны машины хувьд 57.5 гр/км, том оврын шланзын хувьд 240 гр/км байна.

$$E = EF * EC$$

Энд

E- тухайн бодисын ялгаралтын хэмжээ, гр

EF- бохирдуулагчийн ялгаралтын фактор, гр/кг

EC- түлш зарцуулалт, кг

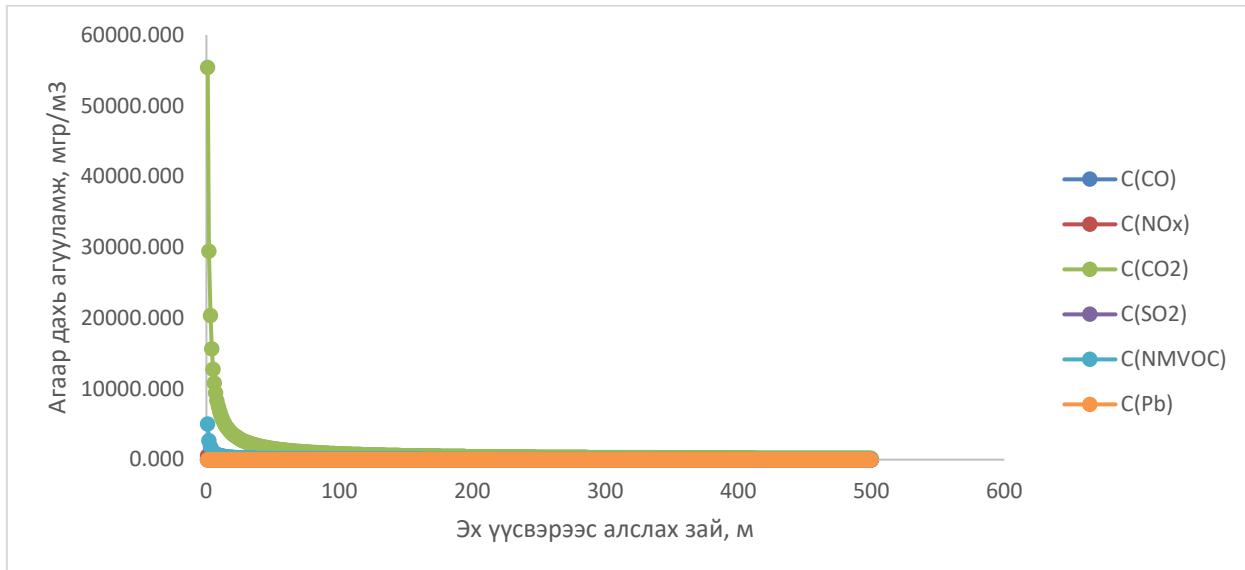
Ачаа ачсан шланз 60 км/цаг хурдтай явахад түлш зарцуулалт нь 611.8 гр/км * 60 км/цаг = 36,708 гр/цаг буюу 36.7 кг/цаг юм.

Хүснэгт 10. Агаар бохирдуулагч бодис

№	Бодисын нэр	Нэгж ялгаралт, гр/кг	Ялгаралтын хэмжээ, гр/с	
			Шланз	Hinno 20 тн даацтай
1	Нүүрстөрөгчийн исэл	7.58	0.051	0.118
2	Азотын давхар исэл	33.37	0.222	0.519
3	Нүүрстөрөгч	3169	21.127	49.296
4	Хүхэрлэг хий	0.003	0.000	0.000
5	Хөө тортог	1.92	0.013	0.030
6	Хар тугалга	0.000052	0.000	0.000

Тухайн тээврийн хэрэгсэл тус бүрийн хөдөлгүүрийн шаталтаас үүсэх хийн хаягдлын оронзайн тархах тархалтыг бохирдуулагч бодис тус бүрээр тооцоолоход NOx-оос бусад элементийн хувьд зөвшөөрөгдөх агууламжаас бага байна. NOx-ийн агууламж 15 м зайд 49 мкг/м³ буюу зөвшөөрөгдөх агууламжтай тэнцүү болно.

Зураг 6. Автомашинаас ялгараах хаягдлын тархалт

Шороон замаас дэгдэх тоосонцрын хаягдлын коэффициент тооцоох

Шороон замаар тээврлэлт хийх үеийн PM10 тоосонцрын ялгаралтын хэмжээ нь хээрийн хэмжилтийн үр дүнтэй шугаман хамааралтайг доорх тэгшитгэлээр үзүүлсэн байна.

$$E = k \left(\frac{s}{12} \right)^a \left(\frac{W}{3} \right)^b$$

- E - ялгаралтын хэмжээ, (lb/VMТ)
- s - гадаргуугийн тоосонцрын агууламж, (%)
- W - тээврийн хэрэгсэлийн жин, тонн

K, a, b - эмпирик тогтмолууд /Guidance on Estimating Road Dust Emissions from Industrial Unpaved Surfaces/

Ялгаралтын хэмжээ нь 1mile тээврлэлт хийхэд ялгаруулах тоосонцрын / 1lb/ хэмжээг илэрхийлдэг. Нэгжийг 1 гр/м-с хөрвүүлж дараах байдлаар бичив.

$$E = \frac{1.36}{u} k \left(\frac{s}{12} \right)^a \left(\frac{W}{3} \right)^b$$

U - тээврийн хэрэгсэлийн хурд, м/с

Хүснэгт 11. Параметрийн утга

Тогтмол	PM _{2.5}	PM ₁₀	TPM
k	0.042	0.423	1.381
a	0.9	0.9	0.7
b	0.45	0.45	0.45

Тээврийн хэрэгслийн дундаж хурд 50 км/цаг буюу 13.8 м/с, машины жин 20 тн байна. Шороон замаас авсан шинжилгээний дүнгээр тоосонцрын агууламж 39.5% бөгөөд энэ утга нь тээвэрлэлтийн нөлөөнд бага өртсөн шороон замаас авсан дээжийн үр дүн юм. Хэрвээ тээвэрлэлтийн нөлөө ихсэж хөрс элэгдэлд орсноос хөрсөнд агуулагдах тоосонцрын хэмжээ нэмэгдвэл ялгаралтын хэмжээ шугаман хамаарлаар нэмэгдэнэ.

Хүснэгт 12. Шороон замаас үүсэх тоосонцрын ялгаралт

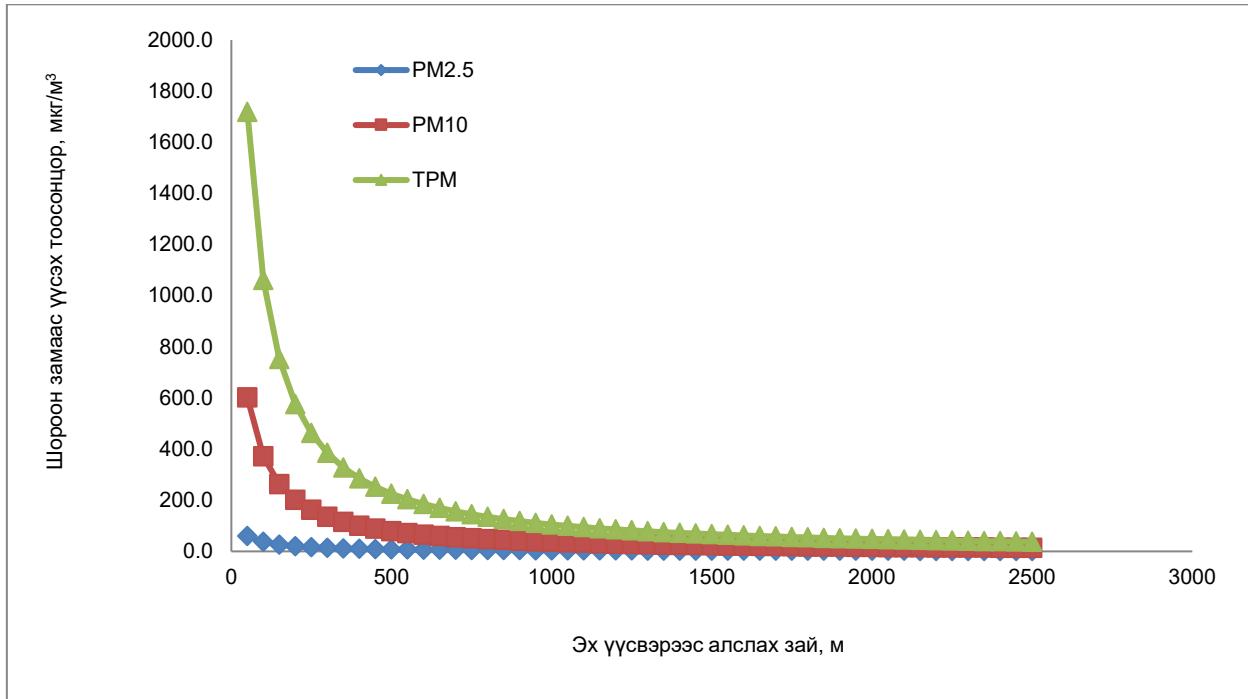
Үзүүлэлт	PM2.5	PM10	TPM
Ялгаралт, гр/м·с	0.041	0.41	1.06

Шугаман эх үүсвэрээс агаарт тархах бохирдуулагч бодисын агууламжийг дараах томъёогоор олов / (Gilbert, 2003)/.

$$C(x) = \frac{2q}{\sqrt{2\pi}\sigma_z u}$$

- C(x) - тоосонцрын агууламж, мгр/м³
q - ялгаралтын хэмжээ, гр/м·с
 σ_z - дисперсийн параметр
u - салхины хурд, м/с

Зураг 7. Гадаад тээвэрлэлтээс үүсэх тоосонцрын тархалт

Салхины хурд 10 м/с үед тээвэрлэлтийн замаас үүсэх тоосонцрын агууламж 300 м зайд 103 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ байна.

Дүгнэлт, зөвлөмж

Төслийн эзэмшил талбай болон гадна талбайгаас агаарын хүхэрлэг хий (SO_2), азотын давхар исэл (NO_2), нийт тоос (Нийт жинлэгдэгч бодис) болон дуу шуугиан хэмжилт хийж гарсан үр дүн тус бүрийг MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” стандарттай харьцуулахад зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс бага байна.

2.3 Гадаргын болон гүний ус

Ус зүйн сүлжээний хувьд Төв Азийн гадагш урсгалгүй ай савд багтдаг бөгөөд Галба Өөш Долоод говийн сав газарт багтдаг байна. Гадаргуугийн усан сүлжээний хувьд төв азийн гадагш урсгалгүй ай савд багтах бөгөөд гадаргуугийн байнгын усан сүлжээ хөгжөөгүй, газрын гадаргын усаар нэн ядмаг нутаг юм. Нутгийн иргэд үндны болон ахуйн хэрэглээний усаа гар худгаас хангадаг боловч эдгээр худгуудын ус нь хатуулаг өндөртэй, бага гүнтэй, үндарга багатай байдаг. Талбайн хэмжээнд Хөх овооны ус, Эхэн хаяаны болон Адаг хаяаны ус гэсэн турван гар худаг байдаг. Хур тунадас ихтэй жил жижиг нуур, тойрмууд бий болох боловч бүгд намар болоход ширгэнэ. Талбайн гадна, зүүн өмнө 2 өрөмдмөл худаг гаргасан байдаг нь өнөө хүртэл ашиглагддаг бөгөөд талбайгаас 10 км орчим зйтай өрөмдмөл худгаас өрөмдлөгийн усаа зөөврөлөн авч байсан.

Зураг 8. Төслийн талбайн харьяалагдах сав газрын зураглал

Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн нутагт хэрэгжих төслийн сав газрын ангилаал

Гидрогеологи.

Гол мөрний сүлжээний нягтшилын хувьд 1.000 м² талбайд оногдох гадаргуугийн урсац 50 км-ээс бага. Уг талбайн баруун урд талын буланд Эхийн баян худаг байрлах ба худгийн амсрын өндөр далайн түвшнээс дээш 1398 метр, гүн нь 2 метр, 210 л/ц хэмжээний ундаргатай.

Төслийн талбайн хэмжээнд гадаргуугийн ил урсац, булаг, шанд, рашаан болон гол горхи байхгүй болно.

Төсөл хэрэгжих талбайн хувьд:

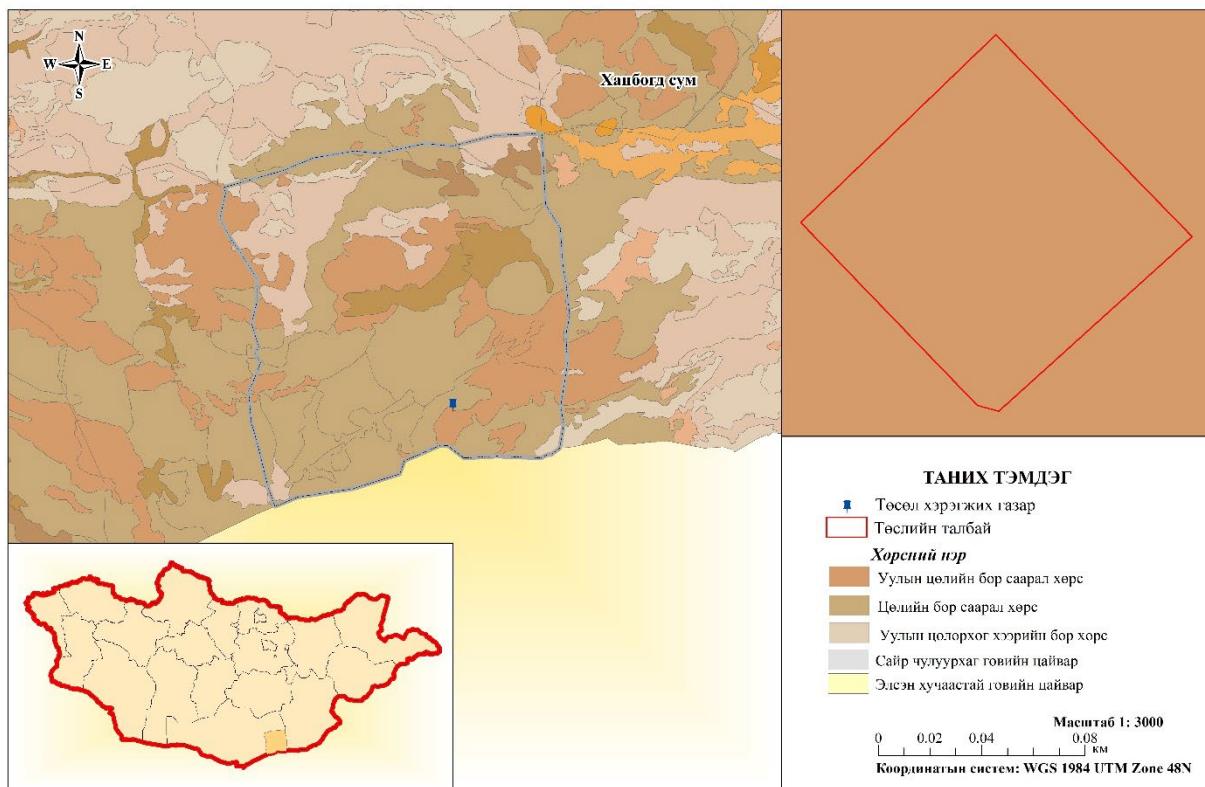
Уг төслийн талбай нь цэвэр усан хангамжийн хувьд гэрээт худгаас зөөврөөр авч хангадаг. Усны шинжилгээний дүнгээр химиин бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, кальцийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд нэн цэngэг, маш зөөлөн ус байна. Шинжилсэн үзүүлэлтүүд нь “Үндны усны стандарт MNS900:2005” –ын шаардлага хангаж байна.

2.4 Хөрсөн бүрхэвч

Байгаль-газарзүйн нөхцөл, хөрсөн бүрхэвчийн хэв шинж

Тус төслийн талбай нь байгалийн мужлалын хувьд Төв Азийн өндөрлөг тал хотгор, уулт их мужийн Говь-Алтайн бэлэрхэг уулын мужийн Говь-Алтайн зүүн хэсгийн бэлэрхэг уул бүхий умард цөл, заримдаг цөлийн дэд мужийн өмнөд хуурай хээр, умард хуурай хээр, уулын нуга бүхий цөлжүү хээрийн районд хамаарна.

Зураг 9. Төслийн хөрсөн бүрхэвчийн зураглал

Ажлын явцад энд тогтвортсон хөрсний шинж чанарыг тодорхойлохын тулд 2 цэгт хөрсний зүсэлт хийж, морфологи шинж чанарын бичиглэл үйлдэн, хөрсний дээж авч хими-физик, механик бүрэлдэхүүний болон хөрсний бохирдолтын шинжилгээнд хамруулав /”Нарт шуун консалтинг” лаборатори/. Талбайн хэмжээнд заримдаг цөлийн хөрс зонхилж, цөлийн хөрс бага хэмжээгээр тархаж нийт 2 хэв шинж бүхий Нам уул-ухаа толгод болон Тал газар-хөндийн хотгорын хөрс, 15 төрөлд хамарагдах хөрс ихэнхдээ хоршил хөрс үүсгэж тогтвортжино.

Хүснэгт 13. Төслийн талбайн зүсэлт хийсэн цэгийн химийн үзүүлэлт

Зүсэлт	Гүн, см	pH H_2O	ЦДЧ, dS/m	Давс	Ялзмаг %	Ca CO_2 , %	Солилцох суурь, мг- экв/100 гр			Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр		
							Ca+ Mg	Ca	Mg	P_2O_5 ,	K_2O	
1	0-20	8.40	0.114	0.06	1.00	0.30	13.1	10.4	2.7	1.6	14	

Химиийн шинжилгээний үр дүнгээр хөрс нь дунд шултлэг урвалын орчинтой, ялзмагийн агууламж бага, шингээгдсэн сууриудын нийлбэр хэмжээ дунд зэрэг, хялбар уусах давсны агууламж бага буюу давсжилтгүй, солилцох сууриас Ca хангалттай, Mg хангалттай агууламжтай мөн хөдөлгөөнт фосфор, калийн агууламж бага байна. Хөрсний үргжил шимийн түвшин бага байна.

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

Хөрсний хатуу хэсгийг бүрдүүлж байгаа жижиг ширхгүүдийн хэмжээгээр нь ангилан тэдгээрийг хувиар илэрхийлснийг механик бүрэлдэхүүн гэнэ. Энгийн ширхгийн хэмжээгээр нь шороо ба чулуу гэсэн хоёр том бүлэгт хуваана. Хөрсний задлан шинжилгээнд бэлтгэхэд 1 мм-ийн шигшүүрээр шигших бөгөөд түүнээс том хэмжээтэйг чулуу, харин шигшигдэж орсон 1 мм-ээс бага ширхэгтэйг шороо гэнэ (Аваадорж бусад 2012).

Хүснэгт 14. Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

Зүсэлт	Гүн, см	Механик бүрэлдэхүүн, % ширхгийн хэмжээ, мм						
		1-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	0-20	52.2	29.5	7.9	1.9	6.3	2.2	10.5

Хөрсний механик бүрэлдэхүүнийг тодорхойлох Н.А. Качинскийн ангиллын аргаар физик шаврын эзлэх хувиар тодорхойлоход элсэнцэр механик бүрэлдэхүүнтэй байна.

Хүснэгт 15. Хөрсний механик бүрэлдэхүүний шинж чанар

Хөрсний шинж чанарын үзүүлэлт		Механик бүрэлдэхүүн		
		Элсэнцэр ба хөнгөн шавранцар	Дунд шавранцар	Хүнд шавранцар, шавар
1	Боловсруулалт	++	+	- -
2	Тэжээлийн бодис агуулалт	- -	+	++
3	Ургамлын тэжээлийн бодис нийлүүлэлт	-	++	+
4	Хоруу бодисын хуримтлал	-	++	++
5	Ус агуулалт	- -	++	++
6	Ургамал ус нийлүүлэлт	-	+	-
7	Механик шүүлт	+	+	-
8	Физик-химийн шүүлт	- -	++	+
9	Ус шүүлт	++	0	- -

*++маш сайн (дээд зэрэг), + сайн (өндөр), 0 хангалттай (дунд зэрэг), - тааруу, - - нэн хангалтгүй

Дээрх хүснэгтээс үзэхэд элсэнцэр ба хөнгөн шавранцар хөрс нь тэжээлийн бодис, ус агуулалт болон физик химийн шүүлт нэн хангалтгүй, ургамлын тэжээлийн бодис нийлүүлэлт, хоруу бодисын хуримтлал, ургамлын ус нийлүүлэлтээр тааруу харин механик шүүлт сайн, хөрсний боловсруулалт, ус шүүлтээр маш сайн гэсэн үзүүлэлттэй байна.

Хөрсний бохирдол

Хөрсөн дэх зарим хүнд металлын агууламжийг тодорхойлох зорилгоор бид хүнд металлын 1 дээж авч “Нарт шуун консалтинг” ХХК-ийн хөрс судалын итгэмжлэгдсэн лаборатори”-д Ni, Cd, Pb, Zn, Cr, Cu гэсэн 6 элементийг задлан шинжилүүлсэн. Шинжилгээний үр дүнг дэлгэрэнгүй байдлаар доорх хүснэгтээр харууллаа.

Хүснэгт 16. Хөрсөн дэх зарим хүнд металлын агууламж

№	Үзүүлэлт	Агууламж мг/кг	Хөрсний бүрэлдэхүүн			Хөрсний хүнд агууламж, % металлын агууламж		
			Шавар лаг	Шавран цар	Элсэрхэг	Зөвшөө рөгдөх дээд хэмжээ	Хортой агууламж	Аюултай агууламж
1	Никель (Ni)	10.2	150	100	60	150.0	1000.0	1800.0
	Кадми (Cd)	ND	3	2	1	3.0	10.0	20.0
	Хар тугалга (Pb)	1.40	100	70	50	100.0	500.0	1200.0
	Цайр (Zn)	32.6	300	150	100	300.0	600.0	1000.0
	Хром (Cr)	10.2	150	100	60	150.0	400.0	1500.0
	Зэс (Cu)	24.4	100	80	60	100.0	500.0	1000.0

Хөрсний дээжид хүнд металлын шинжилгээг атомын шингээлтийн спектрометрийн аргаар тодорхойлсон бөгөөд гарсан үр дүнг (MNS 5850:2019) Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис,

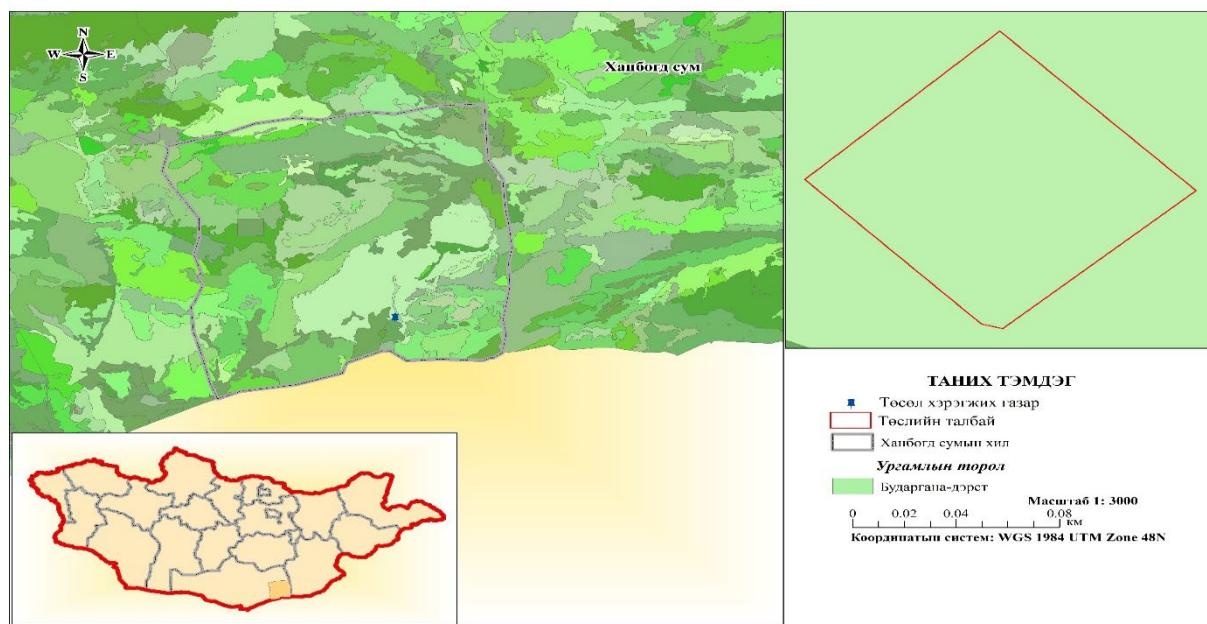
элементуудийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарттай харьцуулахад хүлцэх, хортой болон аюултай агууламжаас доогуур буюу хөрс бохирдолгүй байна.

2.5 Ургамлан нөмрөг

Ботаник газар зүйн мужлалтаар төсөл хэрэгжүүлэх газар нь Төв Азийн дэд их мужид хамаарах говийн төв мужийн (Алашаа говь) нутаг дэвсгэр дээр байрлаж байна. Цөлжүү хээрийн ба заримдаг цөлийн ланшдафт ноёрхох учир энэ бүс нутгийн ургамал амьтны аймаг өөрийн өвөрмөц онцлогтой. Тухайлбал харгана бүхий агы-хазаар өвс-хялганат, чулуусаг алаг өвс-агы ерхөг-хялганат, баглуур хялганат, баглуур-таана-хялганат хэв шинжийн ургамалшилтын багагүй холилдсон хэв шинжтэй. Тархсан ургамал, хөрсний байдлаас шалтгаалан дагалдаж амьтны аймгийн зүйлийн бүрэлдэхүүн хэв шинжээ олсон байдаг.

Энэ тойрогт газрын зонхилох өндөр 1300-1700 м, өмнөд хэсгээрээ 700-800 м байдаг. Галба Өөш Алашаа говьд тойргийн хойд хэсгээс урагшлахад намсдаг хэвгий гадаргатай. Энэ газрын гадаргын хувьд бэрэг уулс, хотгор хотос, тойром, цав толгод, ухаа гүвээ ээлжлэн солигдохын зэрэгцээ умраас өмнийг чиглэсэн сайр, садаргууд олонтой юм. Энд элсэнцэр цөлөөс гадна чулуурхаг цөл нэлээд их тааралдана.

Зураг 10. Төслийн талбайн бэлчээрийн хэв шинж

Бор бударгана, баглуур, хойрго, хотир (нохой шээрэн), шар мод, боролзой, улаанбударгана, заг, хармаг ээлжлэн зонхилогчоор солигдоно. Марцлаг элстэй хотгороор нь сибирь хармаг оролцсон загт цөлтэй, манхан элстэй газраар нь *Hedysarum fruticosum*, *H. scoparium*, *Atraphaxis frutescens*, *Caragana Pungei*, *C. Korshinskyi* зэрэг сөөглөг, *Psammochloa villosa*, *Pugionum cornutum*, *Agriophyllum pungens* зэрэг өвслөг ургамал оролцсон элссэг сөөгөн бүлгэмдэл, сүл ширэгжсэн довцог элстэй газраар нь шаваг-сөөг (*Artemisia shphaerocephala*, *Tamarix ramosissima*, *Nitraria sibirica*)-т эвшил тохиолдоно. Гуравдагчийн элсээрхэг-сайр гархаг тэгш, талархаг газраар нь хойргот, улаанбударгана, хотир буюу нохой шээрэн (*Zygophyllum xanthoxylon*)-т, сэдэргэнэ (*Convolvulus Gortschakovii*, *G. tragacanthoides*)-т цөл тааралдана. Бээрэг уулсын налгар хажуу, бэл дагууд баглуур - өдлөг хялгана (*Anabasis brevifolia* + *Stipa gobica* + *S. glareosa*)-т, бор бударгана (*Salsola passerina*)-т цөлтэй. Толгод, намхан уулс, цав, толгодын хажуугаар хэсэг хэсэг газарт элдэв сөөг, сөөгөнцөр (*Sympetrum Regeli*, *Zygophyllum xanthoxylon*, *Salsola laricifolia*, *Amygdalus mongolica*, *Atraphaxis frutescens*, *Caragana stenophylla*, *Gymnocarpus Przewalskii*, *Anabasis brevifolia*) [Өлзийхутаг, 1988]

2.6 Амьтны аймаг

Төслийн талбай орчимд манай орны целийн бүсийн нэгэн адил шавжаар хооллодог амьтад ялангуяа мэрэгчид ихээхэн тохиолдоно. Тэнд бас туурайтан амьтдын зүйлийн тоо олон юм.

Түүнчлэн жороо тоодог, монгол хулан жороо, цөлийн чогчиго, ногтруу болон бусад зарим махчин шувууд олноор амьдардаг.

- ✓ Амьтны аймгийн хувьд тал хээрээс цөлөрхөг хээрийн хэв шинж рүү шилжиж буй завсрын бүсэд оршино. Иймд дээрх хоёр хэв шинжийг төлөөлөх амьтад тохиолдож байлаа. Ховор, нэн ховор амьтадаас цагаан зээр, идлэг шонхор зэргийг дурдаж болно

Зураг 11. Төслийн талбай орчмын амьтны судалгаа.

Энэхүү нутаг элсэн цөл.gov, уул нуруудын бүс нийлэх учир мөлхөгчид, хэвлээр явагчдаар баян бөгөөд шавжийн тархац сарнимал, хоргодмол ба шөнийн амьдралтай, элсэрхэг, давсархаг орчинд зассан зүйлүүд элбэг байдгаараа онцлог. Хар цох эрс давамгайлж, царцаа шоргоолж, шорлон -ийн овог болон шөнийн эрвээхэйн олон бүлэг, ялангуяа бүгэг эрвээхэй элбэг байна. Шавжийн тоо нийтдээ олон боловч амьдралынх нь нуугдмал хэлбэрээс болоод үл анзарагдаж хаврын идэвхжилийн үе сүл илэрнэ. Энэхүү үнэлгээнд “Улаан номд”-д орсон амьтад болон зарим ховор, хортой амьтдын талаар тодорхойлохыг гол зорилго болголоо. Тухайлбал тус орд газрын хүрээнд “Улаан ном”-д орсон хөхтөн амьтан 7 байна.

ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Хүснэгт 17. Гол нөлөөллийн хамрах хүрээ, эрчим хугацаа

Төслийн гол нөлөөлөл	Нөлөөлөлд өртөгч	Хамрах хүрээ	Сөрөг Нөлөөллийн эрчим	Үргэлжлэх хугацаа
Нэг. Төслийн үйл ажиллагааны явцад				

Шатах тослох материал, ахуйн бохир ус, хатуу хог хаягдлын угаагдал голын ус болон хөрсөнд шингэх	Гүний ус, голын ус, газрын хөрс, ургамал, амьтан, ус, агаар	Төслийн талбай	Дунд	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
Усны нөөц хомсдох	Гүний ус	Төслийн талбай (нөөц хомсдох)	Бага	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
Зам, жим харгуй ихсэх	Агаар, хөрс, хүн, амьтан, ургамал	Авто зам түүний ойр орчим	Дунд	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
Хоёр. Бүтээн байгуулалтын явцад				
Ногоон байгууламж байгуулах	Газрын хөрс, амьтан	Төслийн талбай	Дунд	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
Цементэлсэн ил зогсоол байгуулах	Геологийн тогтоц, газрын хөрс, ургамал, амьтан, агаар	Төслийн талбай	Их	Төсөл хэрэгжих хугацаанд

Хүснэгт 18. Гол нөлөөллийн дүн шинжилгээ

Нөлөөллийн ангилал	Гол нөлөөлөл	Нөлөөллийн цар хүрээ	Нөлөөллийн эрчим	Нөлөөллийн Үргэлжлэх хугацаа
1. Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл • Бохирдуулах • Эвдэх	<ul style="list-style-type: none"> Санамсаргүй алдаа гарсан тохиоддолд автомашины тос алдаж хөрс, шороо бохирддог. Том хүнд даацын машинууд дураараа сэлгүүцсэнээс газрын хөрс элэгдэх хамарагдаж байна. Төсөл орчмын хөрс элэгдэлд орох, дагтарших, ургамлын 	Төслийн эдэлбэр газрын хэмжээ (100000 m^2)	Хөрс бохирдуулах нөлөөллийн эрчим их хэмжээтэй байна. Хөрс эвдэх нөлөөллийн эрчим их хэмжээтэй байна.	Төсөл хэрэгжих хугацаанд

<ul style="list-style-type: none"> • Доройтуулах 	терөл зүйл хомсдох зэрэг хамарагдаж байна.		Хөрс доройтуулах нөлөөллийн эрчим дунд зэрэг эрчимтэй байна.	
2. Гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл <ul style="list-style-type: none"> • Бокирдуулах • Нөөцийг бууруулах 	Уйл ажиллагааны явцад гүний усыг бохирдуулах нөлөөлөл нь ШТМ асгараах Газрын гүний ус ашигладаг учраас нөөцөд бага зэрэг нөлөөлнө.		Газрын гүний усны нөөцийг бууруулах нөлөөллийн эрчим их байна.	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
3. Амьтан, ургамалд үзүүлэх нөлөөлөл <ul style="list-style-type: none"> • Амьдрах орчинг хуваах • Амьдрах орчинг доройтуулах • Амьдрах орчинг хомсдуулах • Нөөцийг бууруулах 	Төслийн барилга байгууламжийг барих үед машин, техникийн нөлөөгөөр үүсэх дуу чимээний нөлөөллөөс шалтгаалан тухайн орчны амьтад үргэн дайжиж, амьтадын орон зайн өөрчлөлт бий болох Уйл ажиллагааны явцад хатуу хог хаягдал болон шингэн хаягдлыг зөв байршуулаагүй дүүрсэн тохиолдолд зайлцуулахгүй удаах зэргээс болж орчны хөрс бокирдож улмаар хөрсний бичил организмууд хордох	Төслийн эдэлбэр газрын хэмжээ (100000 м ²)	Амьтан, Ургамалд Үзүүлэх нөлөөллийн эрчим их хэмжээтэй байна.	Төсөл хэрэгжих хугацаанд
4. Агаарт үзүүлэх нөлөөлөл <ul style="list-style-type: none"> • Бокирдуулах • Тоос 	Нүүрс ачиж буулгах болон Хүнд даацын автомашинууд нүүрс тээвэрлэх ажил нь агаарт тоос дэгдээж сөрөг нөлөө үзүүлдэг.	Төслийн эдэлбэр газрын хэмжээ (100000 м ²)	Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл их зэргийн эрчимтэй байна.	Төсөл хэрэгжих хугацаанд

5. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлс	-	-	-	-
• Хамгаалах Нүүлгэн шилжүүлэх	-	-	-	-

Эндээс үзэхэд тус төслийн эдэлбэр газар төдийгүй орчны газар нутгийг хамгаалалтад авч, авто хөсгийг зөвхөн тогтоосон замаар явуулж, үйлчлүүлэгчдийн тоог тогтоосон норм хэмжээнээс давуулахгүй байхыг үл харгалзваас хөрсний өнгөн хэсгийг дагтаршуулах, талхлах, ургамал нөмрөгийг алдралд оруулах улмаар ургамлын төрөл, зүйл хомсдож, ургацын хэмжээ буурч, экологийн тэнцвэрт байдал алдагдахад дөхөм үзүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ. Дээрх нөлөөллийн хүчин зүйлүүдээс хамгийн их нь үйлчлүүлэгчдийн хөл хөдөлгөөн ихсэх, төслийн орчимд түймэр алдах, тээврийн хэрэгслээр холхиж олон салаа зам гаргаснаас хөрс эвдрэх, ахуйн бохир ус, хатуу хог хаягдал хур борооны усаар угаагдаж хөрсөнд шингэх, шатах тослох материал асгарах нь хөрс, усны бохирдол, ургамлан нөмрөг алдралд орон хомсдож биомассын хэмжээ багасах зэрэг ихээхэн сөрөг нөлөө үзүүлж болох нь харагдаж байна.

Иймд эдгээр нөлөөллийг бууруулах, арилгах талаар дараах бүлэгт өгсөн зөвлөмжүүдийг нэг бүрчлэн хэрэгжүүлж, цаашид байгаль хамгаалах жил бүрийн төлөвлөгөөнд тусган зохих арга хэмжээнүүдийг цаг алдалгүй авч байх шаардлагатай.

3.1 Төслийн барилга байгууламжийг өргөтгөн барьж байгуулах үеийн гол нөлөөлөл

- Барилгын материалыг газар дээр нь зөөвөрлөн байрлуулах, барилгыг барих явцад хөрс, ургамал механик гэмтэлд өртөх
- Овор ихтэй хүнд ачаан (материал) доор удаан байсан хөрс дагтарших, ургамал дахин ургах чадваргүй болох, устах
- Будаг, маажин, цавуу мэтийн химийн бодис асгарснаас хөрс ургамал, хөрсний ус, голын ус бохирдох, амьд организм хордох
- Нунтаг болон цементийн зуурмаг, шохой асгаж, модны зомгол, золтос, үйрдэс, шилний хагархай зэрэг элдэв төрлийн хог хаягдлаар орчныг бохирдуулах
- Төслийн талбайн хөрс, ургамал бүхэлдээ эвдрэл, элэгдэлд орно.

3.2 Барилга байгууламжийг өргөтгөн барьж ашиглалтад оруулснаас хойших үйлчилгээнээс байгаль орчинд үзүүлэх гол нөлөөлөл

- Объектын орчин тойронд хөрс, ургамлан нөмрөг элэгдэл, эвдрэлд орох
- Зам жим, барилга байгууламжийн орчны хөрс талхлагдах, элэгдэх, эвдрэх нөхцөл бүрдэх, үйлчлүүлэгчдийн тоо олширсноор голын эрэг бохирдох
- Автомашины хөдөлгөөн нэмэгдсэнээс агаар орчин бохирдох зэргээр илэрнэ.

Төслийн байгууламжийг барих эхний үе шатанд объектыг байгуулах, газар шорооны ажил гүйцэтгэхэд тухайн орчны хөрс, ургамал нэн түрүүнд өртөж, явган хүний жим зам тавих, суваг шуудуу татах зэрэгт рельефийн зарим хэлбэрийн үндсэн төрх алдагдах, шинээр бичил хэлбэр бий болж, газрын хөрсний механик бүтэц, ургамлын бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт орно. Ийм тохиолдолд тухайн байгууламж барих хэсгийн өнгөн хөрсийг хуулж овоолго хийж нөхөн сэргээлт болон цэцэрлэгжүүлэлтийн ажилд ашиглах нь зүйтэй. Нөхөн сэргээхдээ төсөлд тусгасан зураг төслийн дагуу тухайн орчинд зохицсон ургамал тарих шаардлагатай. Барилга байгууламж барих үеийн нөлөөллийн төрөл нэлээд олон байгаа хэдий ч хамрах хүрээ нь бага, эрчим нь их байна. Иймд байгууламжийг барьж дууссаны дараа нөхөн сэргээх ажлыг яаралтай хийх шаардлагатай. Ашиглалт жигдэрсний дараа орчинд үзүүлэх нөлөөллүүд нь түүний олон талт үйл ажиллагаатай уялдан хүрээгээ тэлэх магадлалтай байгаа нь ажиглагдаж байна.

Тус төслийн үйл ажиллагаанаас үүсэх сөрөг нөлөөллийг бүхий л хүрээнд авч үзвэл: хөрс дагтарших, элэгдэх, эвдрэх нөхцөл бүрдэх, хөрсний усаар дамжин гүний ус бохирдох, биомассын

хэмжээ багасах, элдэв төрлийн бохирдлоос амьтан, ургамал ялангуяа хөрсөн дэх бичил биетэн, хорхой шавьж хордож устах, мөлхөгч, мэрэгчид дайжих, бут өвс ургамал механик гэмтэлд өртөх гэж үзэв.

Эдгээр сөрөг нөлөөлөл нь нарийвчилсан үнэлгээний тайлангийн зөвлөмж, байгаль орчныг хамгаалах болон орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан асуудлуудад хайхрамжгүй хандсанаас үүсч болно. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг дараах бүлэгт дэлгэрэнгүй оруулсан бөгөөд тус зөвлөмжийг төсөл хэрэгжүүлэгч цаашид мөрдлөг болгон ажиллах шаардлагатай.

3.3 Төслийн агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

Төслийн явцад агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөлөл нь автомашины утаа, санамсар болгоомжгүйгээс үүссэн нүүрсний тортог, нүүрс ачиж буулгах процесс үүнээс үүсэх хийн хаягдал, тоосжилт байх боломжтой юм. Тоосжилтын эх үүсвэрүүд нь:

Төслийн талбайд ажиллаж байгаа тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн нь тухайн орон нутгийн тоосжилтийн түвшинг нэмэгдүүлэх нэг эх үүсвэр болох бөгөөд агаарт дэгдэж буй тоосны улмаас үзэгдэх орчин багасаж осол, аваар гарч болзошгүй. Тоосжилтын улмаас төслийн ажилчид, ойр орчмын иргэдийн эрүүл мэнд болон эргэн тойрны байгаль орчинд зохих хэмжээгээр нөлөөлөх учир төслийн үйл ажиллагаатай холбоотойгоор үүсч буй тоосжилтийг бууруулах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай. Төсөл хэрэгжих орчин нь өнөөгийн байдлаар хүн, амьтан, ургамалд нөлөөлөхүүц агаарын ямар нэгэн бохирдолгүй байна.

Хийн хаягдлаас үүсэх гол сөрөг нөлөөлөл

Автомашины утааны найрлагад нийтдээ 200 гаруй төрлийн хорт бодис, химиийн нэгдэл оролцдог. Зарцуулагдах түлшний жингийн 15% нь ашигтай зарцуулагдаж, үлдсэн 85% нь агаарт цацагддаг байна. 1кг түлш шатаахдаа бензиний хөдөлгүүр 300-310г, дизель хөдөлгүүр 80-100г хорт бодис ялгаруулна. 1кг шатахууныг литрт шилжүүлэн (бензин $q=0.725$, дизель $q=0.825$) бодож, түүний шаталтаас ялгаран гарах хорт хийн агуулалт, хэмжээг тооцоолон гаргасан. Автомашины утааны агаарыг бохирдуулах чанарыг тодорхойлоходоо бензин хөдөлгүүрт бол нүүрстөрөгчийн ба азотын ислийн агууламжийг, дизель хөдөлгүүрт бол хөө торлогийн агууламжийг үндсэн үзүүлэлт болгодог.

Хүснэгт 19. Автомашин асаалттай байх уеийн ялгаруулах хийн хэмжээ

Бохирдол	Автомашин асаалттай, сул зогсолттой байх үед	Машин хурдтай явж байх үед (60 км/цагаас дээш)	Машин тойргоор эргэх үед	Машини хурд саарч байх үед (60 км/цагаас доош)
CO (%)	4 – 9	< 1 – 8	1 – 7	2 – 9
HC, C ₆ H ₁₄ (ppm)	500 – 1000	50 – 80	200 – 800	3000 – 12 000
NO _x (ppm)	10 – 50	1000 - 4000	1000- 3000	5 – 50

Дээрх хоёр төрлийн хөдөлгүүрийн утааны дундаж найрлагыг дараах хүснэгтэд харуулав. Энэ нь байгаль орчинд цацагдаж байгаа утааны техникийн болон мониторингийн хяналтын үзүүлэлт, ашиглагдах ач холбогдол юм.

Хүснэгт 20. Автомашины утааны бүрдэл найрлага

№	Бүрдэл	Хөдөлгүүрийн төрөл		Тайлбар
		Бензин	Дизель	
1	Азот (%)	74-77	76-78	Хоргүй

2	Хүчилтөрөгч %)	0.3-8	2-18	Хоргүй
3	Усны уур (%)	3-5.5	0.5-4	Хоргүй
4	Нүүрсхүчлийн хий (%)	5-12	1-10	Хоргүй
5	Нүүрстөрөгчийн исэл (%)	1-10	0.01-0.5	Хортой
6	Азотын исэл (%)	0.1-0.5	0.001-0.4	Хортой
7	Альдегид (%)	0.0-0.2	0-0.009	Хортой
8	Нүүрс-устөрөгчид (%)	0.01-0.02	0.01-0.5	Хортой
9	Хүхэрлэг хий (%)	0-0.002	0-0.03	Хортой
10	Хөө тортог (г/м ³)	0-0.44	0.01-1.1	Хортой
11	Бенз (а) пирен (г/м ³)	<0.00002	<0.00001	Хортой

Хүснэгтээс харахад, 1л бензин шатаахад ялгараах хорт бодисын хэмжээ нь дизель түлшнийхээс дунджаар 3.1 дахин их байгаа бөгөөд зөрүүгийн хэмжээ нь 3-4 хооронд хэлбэлзэж байдгийг судалгаагаар тогтоосон байна.

3.4 Төслийс газрын гадарга, хэвлийд үзүүлэх нөлөөлөл

Уг төсөл хэрэгжих талбай нь байгалийн хүчин зүйлс болох ус, салхины нөлөө, мөн хүний хүчин зүйлсийн нөлөөгөөр газрын гадарга болон хэвлийн бага зэрэг эвдрэлтэй, Харин шороон замын хөрс машин техникийн нөлөөгөөр хүчтэй элэгдэл эвдрэлд орсноос хөрсний чулуужилт ихэссэн, зам дагуу тоосжилт ихтэйгээс ургамлан нөмрөг тоосжиж талхлагдсан зэрэг өөрчлөлттэй байна.

Төслийн өргөтгөл барилгын ажлын үед хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Барилга барих явцад барилгын суурь ухах, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн ихсэх, үүнээс Үүдэн хөрс дагтарших, эвдрэх, ургамал нөмрөг алдралд орох, улмаар хөрсний үргжил шимт хэсэг устаж алга болох, механик бүрэлдэхүүн өөрчлөгдөх, үүний улмаас элсэнцэр хөрс салхинд хийсэх, элсжилт үүсэх
- Техникийн шатах тослох материал асгараах, ахуйн хог хаягдал, бохир усны нөлөөгөөр газрын гадарга, хэвлий бохирдох
- Болзошгүй тохиолдлоор нүүрстэй холбоотой гал алдах, түймэр гарах

Иймд эдгээр нөлөөллийг бууруулах, арилгах талаар шаардлагатай арга хэмжээг тухай бүр авч хэрэгжүүлж байх шаардлагатай.

3.5 Хөрсон бүрхэвчид үзүүлэх нөлөөлөл

Төслийн хашаан доторх хөрсний байгалийн элэгдэл эвдрэлийн үйл явц харилцан адилгүй хэлбэрээр тохиолдох ба хүний үйл ажиллагааны нөлөөгөөр хөрс хүчтэй эвдрэлд орсон газар байхгүй. Харин шороон замын хөрс машин техникийн нөлөөгөөр хүчтэй элэгдэл эвдрэлд орсноос хөрсний чулуужилт ихэссэн, зам дагуу тоосжилт ихтэйгээс ургамлан нөмрөг тоосжиж талхлагдсан зэрэг өөрчлөлттэй байна.

Хөрс элэгдэж эвдрэх, бохирдох нөлөөлөл агуулахыг барьж байгуулах үед болон салаа зам гарах, хөрс хуулах, түрэх, овоолго хийх, хучилт хийх, суваг шуудуу далан, барилга байгууламжийн ажлын үед хөрс, гадаргын урсцад өөрчлөлт орж хөрсний эвдрэл үүсэх бөгөөд үүнд бас газрын гадаргын хэвгий, хөрсний шинж чанар, гадаргын урсац, ургамалжилт зэрэг хүчин зүйлүүд нөлөөлнө.

- Төслийн хашааны гадна, дотор талбай нүүрс тээврийн гаралтай орчны хөрс бохирдоно. Мөн хөрсөнд эдгээр бохирдол нэвчих талтай.

- Хамгаалалтын сахиул айл, агуулахын байр талбай, машин техник, хүнд механизмуудын зогсоол зэрэг газарт хөрс ургамал талхлагдах, шатах тослох материал, хог хаягдлаар орчин, хөрс бохирдоно.

- Хөрс их хэмжээгээр эвдэрч, бүтэц шинж чанараа алдан ургамлан нөмрөгөө устгуулах ба улмаар хөрснөөс хийсэх шорооны хэмжээ ихсэж цөлжилтийн үйл явцыг түргэсгэх болно.

Төслийн үйл ажиллагааны явцад хөрсөн бүрхэвчинд учруулж болзошгүй нөлөөллүүдийг жагсаан үзүүлбэл:

Төслийн өргөтгөл барилгын ажлын үед хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Байгууламжийн материалыг газар дээр нь зөөвөрлөн байрлуулах, төсөл хэрэгжих явцад хөрс, ургамал механик гэмтэлд өртөх
- Овор ихтэй хүнд ачаан (материал) доор удаан байсан хөрс дагтарших, ургамал дахин ургах чадваргүй болох, устах гэх мэт орно.

Төслийн үйл ажиллагаанаас хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төслийн үйл ажиллагааны явцад машин механизмаас мөн хүний санамсаргүй үйл ажиллагаанаас шалтгаалан ямар нэгэн шатах, тослох материал хөрсөнд ил задгай асгарч, хөрсийг бохирдуулах
- Төслийн ойр орчимд хүний үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хог хаягдал бий болж ойр орчмын хөрсийг бохирдуулах, хөрс супарч цас борооны усанд норж шавар шалбааг ихтэй, хуурай салхитай үед тоос шороо босч орчныг бохирдуулах зэргээр нөлөөлнө.

3.6 Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл

Ургамлан бүрхэвч нь мал болон зэрлэг амьтны тэжээл төдийгүй хөрсний дээд давхаргын дулаан ба чийгийг зохицуулагч, хөрс үүсгэгч, бэхжүүлэгч экосистемийн хамгийн гол бүрэлдэхүүн хэсэг юм. Ургамал нөмрөгийн талхагдал дунд зэрэг буй энэ орчимд хүн болоод техникийн нөлөөтэй талхагдалд нэлээд орсон байна.

Ургамлын нөмрөгт үзүүлэх шууд сөрөг нөлөөллийн хүчин зүйлүүд нь шороон зам, машин, хүний үйл ажиллагаанаас уг талбайнуудын ургамлын нөмрөг маш бага байна. Бүр мөсөн устах ургамлаас гаднах талбайн ургамлууд тоосжилт ба талхагдлаас шалтгаалж ургац бүтээмж доройтож, шарилж, лууль зэрэг хүмүүнсэг ургамал нэмэгдэх сөрөг нөлөөтэй. Үнээс гадна барилгын ажлын явцад ургамлын нөмрөгийн болзошгүй хувьсал өөрчлөлт нь дараах хүчин зүйлээс шалтгаална. Үүнд:

- Хэт хуурайших, усан хангамж багасах, үер усны аюул нэмэгдсэнээс хөрсөн орчин өөрчлөгдөх хандлагатай болсон.
- Үйл ажиллагаа, автомашины замын тоос зэрэг нь ойр орчмын агаарыг тоосжуулахаас гадна, ургамлын навч бие эрхтэнд шороон тоос цугларч үйлдвэрийн болон түүний ойр хавийн ургамлын цаашдын амьдралд сөрөг нөлөө үзүүлнэ.
- Ургамлын ургац, үйл ажиллагаа явуулж буй хэсэгт бүрмөсөн устаж, зарим халцгай буюу талхагдаж орсон хэсэгт хогийн ургамал ялангуяа шарилж ихээр ургаж хүн амьтны амьсгалд тоосны аллерги үүсэх үндэстэй.
- Ургамлын бүрхэвч муудах устах зэргээс өвсөн тэжээлтэн амьтад устаж, тэдгээрийг барьж иддэг махчин амьтад ч дүрвэн зайлна.

Төслийн үйл ажиллагаанаас ургамлан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төсөл орчмын ургамлан нөмрөгийн тусгагын бүрхэц сийрэгжин халцгай талбайн хэмжээ ихсэх, бэлчээр талхлагдах,
- Тус районы үндсэн ургамлууд нь нөхөн сэргэх чадваргүй болж устах аюулд орох ба өөр ургамлын зүйлүүдээр солигдох болно. /Хогийн ургамал/
- Төсөл орчмын ургамал механик гэмтэлд өртөх

3.7 Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл

Тус төслийн талбай нь амьтны аймгийн хувьд төрөл зүйл аль хэдийн байгалийн нутагшил, шилжих хөдөлгөөн нь бүрэн алдагдаж зөвхөн суурин газар амьдардаг цөн тооны хөхтөн, шувуу зэрэг амьтад байгаа болно. Төслийн барилга байгууламжийг барих үед машин, техникийн нөлөөгөөр үүсэх дуу чимээний нөлөөллөөс шалтгаалан тухайн орчны амьтад үргэн дайжиж, амьтадын орон зайн өөрчлөлт бий болох, дараа нь үйл ажиллагааны явцад хатуу хог хаягдал болон шингэн хаягдлыг зөв байршуулаагүй дүүрсэн тохиолдолд зайлуулахгүй удаах зэргээс болж орчны хөрс бохирдож улмаар хөрсний бичил организмууд хордох зэрэг сөрөг нөлөөллүүд үүсэж болзошгүй байна.

Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтны амьдрах орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Техникийн шатах тослох материал асгараах, ахуйн хог хаягдал, бохир усны нөлөөгөөр бичил биетэн устах, хордох
- Төслийн барилгын ажлын үед тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн дуу чимээ зэргээс тухайн орчны амьтад үргэн дайжиж амьтны аймагт сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй.

3.8 Гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлэх нөлөөлөл

Нүүрс ачиж буулгах тээврийн хэрэгслээс алдагдах шатахуун, кемпийн үйл ажиллагаанаас ил задгай хог хаягдал гадаргын урсацаар зөөгдөн тархах болзошгүй гэвч энэ тохиолдол үүсэхгүй байх магадлалтай. Учир нь бодис, нэгдлүүд нь сав баглаа боодлын хувьд битүүмжлэл сайтай.

- Хавар цас хайлах, зун намар эрчимжил ихтэй хур бороо орох үед замыг хөндлөн огтолж буй сайр, судгуудад богино хугацаанд урсац үүсэж, үерлэж болзошгүй.
- Хур тунадас, ялангуяа эрчим ихтэй бороогоор сайр, судгууд үерлэн зам, ус зайлуулах байгууламжийг эвдлэх тохиолдол үүсэж болзошгүй.
- Төслийн орц гарцын хаалга ус орохооргүй байхаар хийх, төлөвлөх.
- Замын ус өнгөрөөх гаргалгаа зэрэг нь салхи ба усны урсгалаар байнга зөөгдөх хагшаасаар дүүрч хур борооны болон уруйн үерийн үед бөглөрч зохиомол үер үүсгэж, зам болон ус өнгөрөөх байгууламжийг эвдэлж, сэтэлж, гуу жалга үүсгэн нурааж болзошгүй.

Төслийн үйл ажиллагаанаас гадаргын болон газар доорх усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл

- Төслийн үйл ажиллагааны явцад машин механизмаас мөн хүний санамсаргүй үйл ажиллагаанаас шалтгаалан ямар нэгэн шатах, тослох материал хөрсөнд ил задгай асгарч, хөрсний ус болон борооны усаар дамжуулан гол горхи бохирдуулах
- Төслийн ойр орчимд хүний үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хог хаягдал бий болж хөрс суларч цас борооны усанд норж шавар шалбааг ихтэй, хуурай салхитай үед тоос шороо босч орчныг бохирдуулах зэргээр нөлөөлнө.

3.9 Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл

Тус төслийн талбай нь Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын Хайрхан багийн Цагаан хадгаалийн хяналтын бүсийн хэсэгт байрладаг бөгөөд орон сууц олон нийтийн байгууламж бүхий хэсэг нь 1.1 км-ийн зайд үйлдвэрийн бүсэд байрладаг. Үйлдвэрийн байршилын хувьд “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, үйлдвэрлэлийн эрүүл ахуйн хамгаалалтын бүсийн хэмжээ, ерөнхий шаардлага” MNS 5105:2001 стандартын шаардлагыг хангаж байна.

3.10 Хуримтлагдах нөлөөлөл

“Ногоолин хэрлэн” ХХК-ийн Гаалийн хяналтын талбай төсөл нь Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын Хайрхан багийн нутагт хэрэгжиж байгаа бөгөөд тухайн бүс нутагт үйлдвэрийн газруудын үйл ажиллагаа явагддаг ба төслүүдийн зүгээс хүрээлэн буй орчин, нийгэм эдийн засагт эзэр болон сөрөг нөлөөг тодорхой хэмжээгээр үзүүлэх юм. Үүнээс байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл нь энэ төслийн сөрөг нөлөөтэй уялдан газар ашиглалт, хөрсний бохирдол, хөрсний талхагдал, агаарын чанар, ан амьтны дайжилт, ургамлан нөмрөг доройтох зэргээр хуримтлагдах нөлөөллийг үзүүлнэ. Иймд эдгээр хуримтлагдах нөлөөллөөс өөрийн нөлөөллийн байдлыг ялган

салгахын тулд нөлөөллийн бүсэд тогтоосон БОМТ-г цаг тухай бүрд нь авч хэрэгжүүлж, тайлагнах нь зүйтэй.

Төсөл хэрэгжих явцад баригдах барилга байгууламжийг барьж байгуулах, төслийн цаашдын үйл ажиллагааны явцад тухайн төслийн үйл ажиллагаа, орон нутагт хэрэгжиж буй бусад төслийн үйл ажиллагаанаас хам нөлөөлөл үүсч, байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд сөрөг үр дагавар ихтэй, богино болон урт хугацааны нөлөөллийг үүсгэж болзошгүй.

Хүснэгт 21. Болзошгүй хуримтлагдах нөлөөлөл

№	Хуримтлагдах нөлөөлөл	Нөлөөллийн шалтгаан	Хамрах цар хүрээ	Үргэлжлэх хугацаа
1	Газрын гадарга ба хэвлий эвдрэлд өртөх	Бусад төслүүдийн нөлөөлөл	Төслийн талбай, нөлөөллийн бүс,	Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
2	Газрын доорх усны нөөц багасах	Бусад төслүүдийн усны хэрэглээ, хэрэглээний давхцал		Одоо, ирээдүй
3	Ургамалын нөмрөгийн доройтол	Уур амьсгалын өөрчлөлт, төслийн үйл ажиллагаа		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
4	Агаарын бохирдол нэмэгдэх	Хуурайшилт, бусад төслүүдийн ба хотын бохирдлын давхцал		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй
5	Хөрсний бохирдол, элэгдэл үүсэх	Уур амьсгалын өөрчлөлт, Бусад төслүүдийн нөлөөллийн давхцал		Өнгөрсөн, одоо, ирээдүй

Хуримтлагдах нөлөөлөл, түүний үр дагаварыг бодитой тодорхойлох, эрт хугацаанд илрүүлэхийн тулд төслийн үйл ажиллагааны тодорхой үе шат хэрэгжсэний дараа төслийн үйл ажиллагаанд мониторинг хийхийг зөвлөж байна.

**ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ**

“Ногоолин хэрлэн” ХХК-ийн Гаалийн хяналтын талбай төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгах улмаар үүссэн сөрөг нөлөөллийг бууруулах, болзошгүй аюул эрсдэлийг гаргахгүй байх тал дээр зорилт тавин ажиллаж байна.

№	Төлөвлөсөн хэмжээ	Урьдчилан арга тооцсон төсөв Мян.төг	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар		
			2024 он						
			Cap 10	Cap 11	Cap 11				
	1	2	3	4	5	6	7		
1.	Орон нутагт 1000 ширхэг модны мөнгө хандивлах,	11500.0	захиалга	хүлээлцэх		ХАБЭА			
2.	Авто тээврийн зогсоолын 5000мкв талбайд хайрга асгаж сайжруулах,	-	захиалга	хүлээлцэх		ХАБЭА			
	Нийт	11500.0							

ТАВ. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

“Ногоолин хэрлэн” ХХК-ийн Гаалийн хяналтын талбай төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгах улмаар үүссэн сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнүүдийг төлөвлөлөө.

Хүснэгт 22. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Сөрөг нөлөө үүсгэх хүчин зүйл	Байгалийн бүрдэл хэсэг	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Үрьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлэх цар хүрээ	Зардал сая.төг (Эхний жил)	Зардал сая.төг (1 жил)	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Бүтээн байгуулалтын үе шатанд	Агаарын чанар	<ul style="list-style-type: none"> Машин техникийн хөдөлгөөнөөс ихэхэн хэмжээний тоосжилт үүсэх Бүтээн байгуулалтын үед дуу шуугианы бохирдол үүсэх 	<ul style="list-style-type: none"> 5000мкв зогсоолын талбайг хайргаар хучиж тоосноос сэргийлэх Төслийн талбайг тоос шорооноос сэргийлж 6 метрийн өндөртэй барьсан байгаа хашаагаа засч сэлбэх 	Бүтээн байгуулалтын хугацаанд	Урсгал зардлаар		Жил бүр	MNS 4597:2013
	Хөрсөн бүрхэвч	<ul style="list-style-type: none"> Хог хаягдлаар хөрс бохирдох 	<ul style="list-style-type: none"> Хог хаягдлыг зориулалтын саванд ангилж хийх 	Бүтээн байгуулалтын хугацаанд	100.0	100.0	Нэг удаа	MNS 5916 : 2008 Байгаль орчин. Газар шорооны ажлын үед Уржил шимт хөрс хуулалт , хадгалалт

**“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжсиж буй
“Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

Сөрөг нөлөө үүсгэх хүчин зүйл	Байгалийн бүрдэл хэсэг	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлэх цар хүрээ	Зардал сая.төг (Эхний жил)	Зардал сая.төг (1 жил)	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
								Хог хаягдлын тухай хууль 2017 он
Үйл ажиллагааны үе шатанд	Агаарын чанар	<ul style="list-style-type: none"> Үйл ажиллагааны үед тоосжилт бий болох 	<ul style="list-style-type: none"> Зам талбайг усалгаа хийж тоосжилт бууруулах арга хэмжээ авах 	Төслийн талбайд	500.0	Төслийн хугацаанд	-	
	Гүний ус	<ul style="list-style-type: none"> Гаалийн хяналтын талбай болон ажилчдын хоткон нь усыг төлөвлөгөөний дагуу бус хэтрүүлэн хэрэглэснээс гүний усны нөөц хомдох Шатах тослох материал алдагдах үед авах яаралтай арга хэмжээг урьдчилан тодорхойлж урьдчилан сэргийлэх 	<ul style="list-style-type: none"> Усны тоолуур бүхий төхөөрөмж суулгах Агааржуулалттай сайжруулсан нүхэн жорлон MNS 5924:2015 стандарт шаардлага хангуулах - Соруулдаг ариун цэврийн байгууламж байгуулах Spill kit асгаралтын иж бүрдэл байрлуулах https://hsct.mn/ 	Төслийн хүрээнд	500.0	Нэг удаа	Усны тухай хууль MNS 2662-2002	
	Хөрсөн бүрхэвч	<ul style="list-style-type: none"> Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийг арга зүйн дагуу хийгээгүй тохиолдолд хөрсөн бүрхэвч доройтох, нөхөн сэргэх чадвараа алдах 	<ul style="list-style-type: none"> Хөрсөн бүрхэвчийг талхагдахаас сэргийлж олон салаа зам үүсгэхгүй байх, нэгдсэн замын хөдөлгөөний сүлжээ зураг самбар тавих 	Төслийн талбайд	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан			-

**“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжсиж буй
“Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

Сөрөг нөлөө үүсгэх хүчин зүйл	Байгалийн бүрдэл хэсэг	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	Хэрэгжүүлэх цар хүрээ	Зардал сая.төг (Эхний жил)	Зардал сая.төг (1 жил)	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
	Ургамалан нөмрөг	<ul style="list-style-type: none"> Үйл ажиллагаанаас ургамалан бүрхэвч дорийтох 	<ul style="list-style-type: none"> Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийг стандартын дагуу гүйцэтгэх, 	Төслийн талбайд	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөөнд тусгасан			-
	Амьтны аймаг	<ul style="list-style-type: none"> Гаалийн хяналтын талбайд зэрлэг амьтад нэвтрэх, улмаар нүх рүү унаж гэмтэх, хог хаягдлаас хордох 	<ul style="list-style-type: none"> Төслийн талбайг хамгаалах стандартын дагуу 10-12 метр өндөр бүхий сэндвич хашаа татах, засах 	Төслийн талбайн орчимд	Ургал зардлаар		Төслийн хугацаанд	<ul style="list-style-type: none"> Амьтны тухай хууль
Нийт					1100.0	1100.0 (Нэг сая нэг зуун мянган төгрөг)		

**“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжсиж буй
“Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

ЗУРГАА.ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа бадавтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1.		“ТЭРБУМ МОД” Үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд ОРОН НУТАГТ 1000 ШИРХЭГ МОДНЫ МӨНГӨ ХАНДИВЛАНА. <i>(Тайлбар: “Улаанбаатар Орон хотын 2014 онд нутагт тарилтад тэнцэх мод сөөгийн тарьц, суулгацын ААНБ-ын судалгаа” “Тоонот байгаль” ТББ-ын унийн дүнгээр авав.)</i>		ширхэг	1000	11500	1000ш x 11500Т =11500.0	Жил бүр	
	Нийт						11500.0		

ДОЛОО. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн хэрэгжилтийн явцад ямарваа нэгэн түүх соёлын дурсгалт зүйл олдох үед холбогдох хууль тогтоомжинд заасны дагуу засаг захиргааны байгууллага болон холбогдох байгууллага болох ШУА-ийн Түүхийн хүрээлэнд даруй мэдэгдэж төслийн үйл ажиллагааг түр хугацаагаар зогсоноо.

**“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжсиж буй
“Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

НАЙМ.ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, мян.төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа давтамж ба	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Ажилчид болон үйлчлүүлэгчийн өвдөх, халдварт гарах	бие Ажилчдын эрүүл мэндийн өвчин узлэг	Нийт ажилчид	33	100.0	Дотоод төсөв	Жилд 1 удаа	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай 2022-11-11 нэмэлт
2.	Гал түймэр гарах	Гал унтраах хэрэгслээр төслийн кемпийг бүрэн хангах арга хэмжээ авах, галыг унтраах талаар тодорхой түвшинд бэлтгэлийг хангуулах арга хэмжээ зохион байгуулах /, утааны мэдрэгч, гал гарсан тохиолдолд ашиглах зориулалттай галын автомат гидрант, аврах шат, хаалга, тэдгээрийн байршлын тойм зураглал, яаралтай мэдээлэл дамжуулах цахилгаан холбоо зэргээр бүрэн тоноглох/	Нийт ажилчид	33	10.0	330.0	2023 онд	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль 2015.12.04 нэмэлт шинэчилсэн найруулга
3.								
Нийт						330.0		

ЕС.ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ

**“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжсиж буй
“Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

№	Хог хаягдлын ангилаал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, тог	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1.	Ахуйн	Хог хаягдал хадгалах зориулалтын цэгт хогийн савыг 3-аас доошгүй төрлөөр ялгаж, тэмдэгжүүлсэн байх, Сумын хот тохижуулах газраар тээвэрлүүлэх, Хог хаягдлын төлбөрийг цаг тухай бүрд төлөх	Хог хаягдлын ангилаан цэг байгуулах,	-	300.0	4	1200.0	2024 оны 10 сард	
2.	Үйлдвэрийн	Төслийн талбайн орчинд болон хариуцан хамгаалах талбайн орчинд хогийн сав байрлуулах, Байр сууц бүрт орчинтойгоо зохицсон материал, өнгө үзэмж бүхий хогийн савтай байх	Хог хаягдлын ангилаан цэг байгуулах	-	-	-	Дотоод төсөв	2024 оны 10 сард	Хог хаягдлын тухай шинэчилсэн хууль 2017.05.12
3.	Аюултай	Нэг удаагийн хэрэглээний зүйлээс татгалзаж, дахин ашиглах, Аюултай хог хаягдал аккумлятор, ашигласан тос маслыг цуглуулах тусгай хаягдлын цэг бий болгох, Аюултай хог хаягдал тээвэрлэх, устгах эрх бүхий мэргэжлийн компанийтай гэрээ байгуулах	Тусгай хог хаягдлын цэг байгуулах	-	-	-	1,200,000.0	2024 оны 10 сард	

**“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжсиж буй
“Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

4.	Шингэн	Байгальд ээлтэй ариун цэврийн төв байгуулах	Сайжруулсан соруулдаг ариун цэврийн өрөө байгуулах-Техникийн шаардлага хангах	-	-	-	-	2024 оны 7 сард	Агааржуулалттай сайжруулсан нүхэн жорлон Өрхийн нүхэн жорлонгийн MNS 5924:2015 стандарт
	Нийт							2,400,000.0	

АРАВ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

№	Хянах үзүүлэлтүүд	Хяналт шинжилгээ хийх байршил	Хяналтын давтамж	Шаардагдах зардал (урьдчилсан мян.төг)	Баримтаж арга, аргачлал, стандарт, шаардлагууд
1	Агаарын чанар: Агаарын тоосны (TSP, PM ₁₀ , PM _{2.5}) шинжилгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх Агаарын бохирдлын (NO ₂ , SO ₂ , CO, Тоос) шинжилгээ хийлгэж байх. БОШТЛ-ын багажаар.	Төслийн талбайн авто зогсоол, Ухааны салхин доод талд	Тоосны хяналт: Төслийн талбайд 2 цэгт 1 удаадаа Өдөрт 2 удаа Агаарын найрлага: буюу жилд 1 удаа 7 сард	Шинжилгээний зардал 1 удаагийнх 30.0 х өдөрт 2 удаа х 2 цэг х 1удаа = 120.0 төгрөг зарцуулна.	MNS 4585-2007 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага, MNS 3384:1982 Сорыц авахад тавих ерөнхий шаардлага, MNS 4048:1988 Тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга MNS 0017-2-5-11:1988 Агаар дахь азотын давхар ислийн хэмжээг тодорхойлох фотоколориметрийн арга, MNS 5013:2009 Бензин хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга, MNS 5014:2009 Дизель хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны тортогжилтын зөвшөөрөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга

**“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжсийк буй
“Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

2	Усны хяналт шинжилгээ: Усны чанар: pH, ууссан нийт давс (жингийн аргаар), нийт хатуулаг (CaCO_3), Ca, Mg, Na, K, SO_4 , NO_2 , NO_3 , NH_4 , As, Cd, Cu, Hg, Pb, Zn, Cr, Fe, Ni, үнэр, өнгө, нүүрсустөрөгчид (нефть бүтээгдэхүүний бохирдол)	Худаг: Унд ахуйн усыг хангаж буй гүний худгаас Хаягдлын сан	Жил бүр 7 сард	жилд 2цэг (25+85.0) = 110.0 “Нарт лаборатори”-ийн шүүн 2023 оны тариф	MNS (ISO) 4867:1999 Усны чанар. Дээжийг боловсруулах, хадгалах зөвлөмж MNS 4586:1998 Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага MNS (ISO) 5667-14:2000 Гадаад орчны уснаас сорыц авах болон тээвэрлэх, гарын авлагын зөвлөмж MNS 13.060.50 Усны чанарын стандарт MNS 0900 : 2010 Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, түүнд тавих хяналт
	Усны түвшин (газрын гадаргаас доош, м-ээр)	Унд ахуйн усыг хангаж буй гүний худагт	Ус ашиглахаас өмнө нэг удаа, ус ашиглах явцад сар бүр, ашиглалт дууссаны дараа нэг удаа	-	
3	Хөрсний төлөв байдал, бохирдол: Хөрсний морфологи бичиглэл, pH, цахилгаан дамжуулалт, давс %, ялзмагийн агууламж %, шим тэжээлийн элемент (NO_3 , P_2O_5 , K_2O), хөрсний механик бүрэлдэхүүн, нүүрс устөрөгчийн нэгдлүүд, кадми, хром, кобальт, зэс, хар тугалга, мангани, никель, цайр	Төслийн талбайн хог хаягдлын цэг болон ариун цэврийн байгууламжийн цэгт хөрсний хүнд металл болон эрүүл ахуйн бактерийн холимог дээж авах ШТС болон автомашиг зогсоол хөрсний хүнд металлын дээж Биологийн нөхөн сэргээлтийн дараа хөрсний агрохими	Төслийн үйл ажиллагаа дуусахаас өмнө 1 удаа, Жил бүр 7 сард	Нийт 3 цэгт, нийт 5дээж = 125.0 /Хөрсний химийн шинжилгээ 1дээж-25.0₹, хүнд металлын шинжилгээ 1дээж – 25.0₹, бактериологи 1дээж – 25.0₹/ “Нарт лаборатори”-ийн шүүн 2023 оны тариф	MNS 3307:1991, MNS 3308:1991 Хөрс. Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга, MNS 3309:1991 Хөрс. Хөрсний хялбар уусдаг давсны химийн найрлагыг тодорхойлох арга, MNS 3675:1984 Хөрсний органик бодисын хэмжээг тодорхойлох лабораторийн арга, MNS 4006:1987 Хөрс. Хөдөлгөөнт фосфор, калий тодорхойлох Мачигини арга MNS 3298:1991 Хөрс. Шинжилгээнд дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлага MNS ISO 11047:2001 Хөрсний чанар. Хөрсний усан орчны хандмалд кадми, хром, кобальт, зэс, хар тугалга, мангани, никель, цайрыг тодорхойлох. Дөлний болон цахилгаан дулааны атомын шингээлтийн спектрометрийн арга MNS 3675:1984 Хөрсний органик бодисын хэмжээг тодорхойлох лабораторийн арга
	Төслийн байгаль орчны хяналт шинжилгээний ажлын тухайн жилийн нийт зардлын дүн		355.0		

**“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжсиж буй
“Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

**АРВАН НЭГ. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА
ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар		
			2024 он						
			Cap 06	Cap 10	Cap 11				
	1	2	3	4	5	6	7		
1.	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө болон биелэлтийн тайланг хугацаандаа танилцуулах, батлуулах	-	захиалга	Явцтай танилцах	хүлээлцэх	Гүйцэтгэх захирал	Аймгийн БОАЖГ, БОАЖЯ		
2.	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10.1 болон БОны Ерөнхий үнэлгээний шаардлагын дагуу 2 жил тутам Байгаль орчны аудит хийлгэх	-	захиалга	Явцтай танилцах	хүлээлцэх	Гүйцэтгэх захирал	-		
3.	Галын дүгнэлт сунгуулах	-	захиалга	Явцтай танилцах	хүлээлцэх	Гүйцэтгэх захирал	Онцгой байдлын газраас авна		
	Нийт	Урсгал зардалд оруулав.							

**АРВАН ХОЁР. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ
НӨЛӨӨЛЛИЙН БУСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлagnaад оролцогч талууд	Тайлagnaх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлagnaх зардал, төг	Хариуцан байгуулах зохион албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
	1	2	3	4	5	6	7
1.	2024 оны БОМТөлөвлөгөөг танилцуулах, батлуулах	Цаасан	Тухайн онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны	2024.07	-	Гүйцэтгэх захирал	Аймгийн БОАЖГ, БОАЖЯ

**“Ногоолин Хэрлэн” ХХК -ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум, Хайрхан багийн Цагаан хаданд хэрэгжсиж буй
“Гаалийн хяналтын талбай”-төслийн 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

			менежментийн төлөвлөгөө				
2.	2024 оны батлагдсан БОМТөлөвлөгөөг танилцуулан ажлыг эхлүүлэх	Цаасан	Ажлын жагсаалт, хугацаа, зорилтууд	2024.08	-	Гүйцэтгэх захирал	Төслийн талбай
3.	БОМТ-ны хэрэгжилтийн ажлын явцтай танилцах	Цаасан, зургаар	Байгаль орчны төлөвлөгөөнд тусгасан ажлуудын явц	2024.09	-	Гүйцэтгэх захирал	Аймгийн БОАЖГ, БОАЖЯ
4.	БОМТ-ний дагуу хийгдсэн ажлыг хүлээлгэн өгөх	Цаасан, зургаар	Тухайн онд хэрэгжүүлсэн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	2024.11	-	Гүйцэтгэх захирал	Аймгийн БОАЖГ, БОАЖЯ
5.	БОМТ-ны дагуу хийгдсэн ажлыг тайлагнах	Цаасан, зургаар	Тухайн онд хэрэгжүүлсэн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг баттуулах	2024.12	-	Гүйцэтгэх захирал	Аймгийн БОАЖГ, БОАЖЯ
	Нийт				Урсгал зардалд оруулав.		

Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал 15,685 мян.төг

“НОГООЛИН ХЭРЛЭН”ХХК-ИЙН “ГААЛИЙН ХЯНАЛТЫН ТАЛБАЙ” 2024 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
ХЯНАЛТЫН ХУУДАС

Хянасан огноо	Шинжээч бөглөнө
Хянасан мэргэжилтэнгүүдийн хувийн дугаар	Шинжээч бөглөнө
Дүгнэлт	Шинжээч бөглөнө
<ul style="list-style-type: none"> Шийдвэрийн төсөл Ололт, амжилттай тал Дутагдалтай сул тал Шаардлага	

**НЭГ. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД,
ТӨСЛИЙН ТУХАЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ**

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
1.1	1. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр	“Ногоолин хэрлэн” ХХК
	2. Аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн дугаар	9011816619 / 6550398
	3. Аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэл	Нүүрс буулгах, ачих, Автомшинаар ачаа тээвэрлэх
	4. Аж ахуйн нэгжийн харьяаллын хаяг	УБ хот, Баянзүрх дүүрэг, 1-р хороо, 12-р хороолол, Денверийн 103 тоот
	5. Захирлын нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Shu Hu
	6. Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Гэрэлмаа, 88803643
1.2	1. Төслийн нэр	Гаалийн хяналтын талбай
	2. Төслийн харьяаллын байршил	Өмнөговь аймаг, Ханбогд сум
	3. Төслийн ангилал	Үйлдвэрлэл
	4. Төсөл эхэлсэн огноо	2020 он
	5. Ажилчдын тоо	Нийт 15-20 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажилладаг.
	6. Тухайн жилийн ажлын ерөнхий төлөвлөгөө	
	7. Тухайн төсөлд хамрах дэд бүтэц • замын урт, эхлэл, төгсгөлийн цэг, чиглэл; • хүчин чадал	Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын Хайрхан багийн Цагаан хад Гашуун Сухайт хилийн боомтоос хойш 25км-т байрлах ба нүүрс тээвэрлэх төв авто зам дагуу 200м ×500м хэмжээтэй 10га (100,000м ²) талбайг хамарна. Тус гаалийн хяналтын талбай бүрэн хүчин чадлаараа ажиллахад 1 сард дунджаар 150 мянган тонн хүртэлх нүүрс хүлээн авч, гаалийн бүрдүүлэлт хийн ачиж өгөх боломжтой.

**ХОЁР. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛЭЭР ОЛГОГДДОГ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ,
ДҮГНЭЛТ, ЛАВЛАГААНЫ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ**

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
	1. Газрын гэрчилгээний мэдээлэл Дугаар Хүчинтэй хугацаа Талбай	2018 оны 05 дугаар сарын 10-нд олгосон гэрчилгээ - №000009853 гэрчилгээ - 2035 оны 05 дугаар сарын 15 хүртэл - 10 га
	1. Галын дүгнэлтийн огноо, дугаар Дугаар Хүчинтэй хугацаа	- 1923634 - 2022 оны 10 сарын 06
	2. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын ерөнхий үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд	- №13/6804 - 2020 оны 10 дугаар сарын 08 өдөр, Шинжээч: Д.Тэмүүлин
	3. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд	- 2020.12 сард батлагдсан - Ерөнхий шинжээч: Г.Энхмөнх - Шинжээч: Н.Эрдэнэчимэг
	4. Ус ашиглалтын дүгнэлтийн огноо	- Шинээр авах хүсэлтийг холбогдох байгууллагад өгсөн
2.1	5. Тухайн жилд баримтлах стандартын дугаар • Үндэсний • Олон улсын	- Агаарын тухай хууль /2012.05.17/ - Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль /2012.05.17/ - Амьтны тухай хууль /2012.05.17/ - Ариун цэврийн тухай хууль/2009.07.16/ - Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль /2012.05.17/ - Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль /2012.05.17/ - Газрын тухай хууль /2010.07.01/ - Газрын төлбөрийн тухай хууль /2009.12.24/ - Галын аюулгүй байдлын тухай хууль /2012.05.17/ - Гамшгаас хамгаалах тухай хууль /2003.06.20/ - Хог хаягдлын тухай хууль /2017.05.12- шинэчилсэн найруулга/ - Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль /2012.05.17/ - Хог хаягдлын тухай хууль /2017.05.12- шинэчилсэн найруулга/ - Ойн тухай хууль /2012.05.17 шинэчилсэн найруулга/ - Усны тухай хууль /2012.05.17/ - Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хууль /2012.05.17/ - Ургамал хамгааллын тухай хууль

		<p>/2007.11.15/</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хөдөлмөрийн тухай хууль /2011.02.02/ - Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль /2011.01.20/ - Байгалийн ургамлын тухай хууль /1995.04.11/ - Монгол Улсын Мянганы хөгжлийн зорилт /2008/
--	--	--

ГУРАВ. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
3.1.	<p>1. Тухайн жилийн хог хаягдлын жилийн дундаж хэмжээ /хэмжих нэгж/</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ахуйн хог хаягдал /хатуу, шингэн/ • Үйлдвэрийн хог хаягдал /хатуу, шингэн/ • Аюултай хог хаягдал 	<p>Хатуу хог хаягдал:</p> <p>Хатуу хог хаягдлын тооцоогоор хоногт 35.1кг, жилд 5.05 тн орчим хаягдал гарах бөгөөд харьяа дүүргийнхээ холбогдох /TYK/-тэй байгууллагатай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр хог хаягдлын нэгдсэн цэгт хүргэх, ачуулах асуудлыг цаг тухайд нь тогтмол шийдвэрлэдэг байна. /Хавсралтаар хуурай хог хаягдлын гэрээг харуулав/</p> <p>Хог хаягдлыг дараах байдлаар ангилан ялгана.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дахин ашиглах боломжтой хог хаягдал: Төрөл бүрийн цаас, картон, цаас, хуванцаар сав, сав баглаа боодол, төрөл бүрийн шилэн сав, модон эдлэлийн хаягдал, гялгар уут гэх мэт - Бусад хог хаягдал: Үнс, түргэн муудах хоол хүнсний хаягдал, ариун цэврийн хэрэглэлийн хаягдал, дахин ашиглах хог хаягдлын ангилалд ороогүй бусад хог хаягдлууд - Ахуйн аюултай хог хаягдал: Өөрөө явагч тээврийн хэрэгслээс үүсэх хаягдал /ashiгласан тос, масло, үл хөлдөх шингэн, дугуй/ унтраалга-залгуурын төхөөрөмж, өдрийн гэрэл, электрон барааны хаягдал /компьютер, телевизор, гар утас/ цэвэрлэгээний бодис, зарим тусгай батерий зэргүүд хамаарна. <p>Шингэн хог хаягдал:</p> <p>Шингэн хог хаягдлын тооцоогоор хоногт 8.56 м^3, жилд нийт хэрэглэх усны хэмжээ $3124.4 \text{ м}^3/\text{жил}$, үүнээс 70%-ийг хаягдал ус гэж үзвэл $2187.08 \text{ м}^3/\text{жил}$ болно.</p> <p>Төслөөс гарсан бохир усыг төвийн бохир усны шугам руу нийлүүлдэг.</p> <p>Хийн хаягдал:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Төслийн хийн хаягдал үүсэх эх үүсвэрүүд гэвэл автомашины утаа, тээврийн хэрэгслийн тоосжилт зэрэг

		байна.
	2.Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх тухайн жилийн арга хэмжээний төсөв	<ul style="list-style-type: none"> - Тухайн жилийн төсөв 480,000.0 төг - Байгальд ээлтэй технологи бүхий био жорлонтой байна. - “Хог хаягдал хадгалах зориулалтын цэг”-ийг байр сууц, хоолны газраас 60 м-с багагүй зайд бие засах газраас тусад нь, зонхилох доод зүгт байрлуулж, салхинд хийсгэхгүй байх нөхцлийг бурдүүлсэн, хөрсөнд шингээлт үүсэхээс хамгаалсан байх - Хог хаягдал хадгалах зориулалтын цэгт хогийн савыг 3-аас доошгүй төрлөөр ялгаж, тэмдэгжүүлсэн байх - Нийтийн эзэмшилийн талбай, үйлчилгээний орчинд болон хариуцан хамгаалах талбайн орчинд хогийн сав байрлуулах, Байр сууц бүрт орчинтойгоо зохицсон материал, өнгө үзэмж бүхий хогийн савтай байх - Эдэлбэр газар, түүний эргэн тойрны хариуцан хамгаалах талбайг хог хаягдалгүй, цэвэр цэмцгэр байлгах - Нэг удаагийн хэрэглээний зүйлээс татгалзаж, дахин ашиглагдах материалыар хийсэн эд зүйлс хэрэглэх

**ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨСӨВ**

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
4.1	1. Тухайн жилийн байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний нийт төсөв	15,685,000.0 төг
	2. Хог хаягдлын менежмент	2,400,000.0 төг
	3. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төсөв	1,100,000.0 төг
	4. Орчны тохижилт, Нөхөн сэргээх арга хэмжээний төсөв	11,500,000.0 төг
	5. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төсөв	-
	6. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний төсөв	-
	7. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний төсөв	Төслийн талбай болон түүний нөлөөлийн бүсэд ямар нэгэн түүх соёлын дурсгалт зүйл ба археологийн олдвортой газар байхгүй.
	8. Осол эрсдлийн менежмент	330,000.0 төг
	9. Тухайн жилийн орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт төсөв	355,000.0 төг

ТАВ. МЕТА МЭДЭЭЛЭЛ

- Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 39.1.7-д заасныг үндэслэн төсөл хэрэгжүүлэгчээс доорх хүснэгтэнд тусгагдсан төслийн дэд бүтэц, нөхөн сэргээх, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний цар хүрээ, орчны хяналт шинжилгээний цэгэн мэдээллийг тусгасан мета мэдээллийг цаасанд өнгө будаг, таних тэмдэгээр буулгасан хэлбэрээр болон файл хэлбэрээр тайланд хавсаргах.
- Доорх хүснэгтийн мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах баганыг шинжээч бөглөнө.

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах багана
5.1	<p>Зурган мэдээлэлд тусгах мэдээлэл</p> <ol style="list-style-type: none"> Тосгон Дэд бүтэц (зам, өндөр хүчдэл, цахилгаан сүлжээ, шугаман хоолой, станцын байршил, хашаа, тусгаарлагч, үерийн хамгаалалтын далан, аянга зайлтуулагч гэх мэт) Хог хаягдлын цэгийн байршил Орчны хяналт шинжилгээний дээж авах хяналтын цэгийн байршил Биологийн нөхөн сэргээлтийн талбай Гүний худгийн байршил	

ЗУРГАА. ТУХАЙН ЖИЛИЙН АРГА ХЭМЖЭЭНЭЭС БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ НӨЛӨӨЛЛИЙН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС

- Байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсгээс доорх хүснэгтийн А, Б, В, Г дэх багананд “тодорхойлсон”, “тодорхойлоогүй” “хамааралгүй” гэсэн 3 төрлийн хариултаас сонгож бөглөх.
- Дүгнэлт гэсэн багана дахь дүгнэлтийг байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнийн нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсэгт Байгаль орчин, Аялал жуулчлалын яамны мэргэжилтэн дүгнэлт гаргана.

Нөлөөллийн ангилал	А. Тооцсон эсэх	Б. Нөлөөллийн цар хүрэг тодорхойлсо н эсэх	В. Нөлөөллийн эрчмийг тодорхойлсон эсэх	Г. Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацааг тодорхойлсон эсэх	Дүгнэлт
6.1. Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл - Бахирдуула х - Эвдэх - Доройтуул ах	Тодорхойлсон Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон Тодорхойлсон	
6.2. Гадаргын болон гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл - Бахирдуула х - Нөөцийг бууруулах	Хамааралгүй Тодорхойлсон	Хамааралгүй Тодорхойлсо н	Хамааралгүй Тодорхойлсон	Хамааралгүй Тодорхойлсон	
6.3. Амьтан, ургамалд үзүүлэх нөлөөлөл - амьдрах орчинг хуваах - амьдрах орчинг доройтуула х - амьдрах орчинг хомсдуулах - нөөцийг бууруулах	Тодорхойлсон Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон Тодорхойлсон	
6.4. Агаарт үзүүлэх нөлөөлөл - Бахирдуула х - тоос	Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон	Тодорхойлсон Тодорхойлсон	
6.5. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлс					

Нөлөөллийн ангилал	A. Тооцсон эсэх	Б. Нөлөөллийн цар хүрээг тодорхойлсо н эсэх	В. Нөлөөллийн эрчмийг тодорхойлсон эсэх	Г. Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацааг тодорхойлсон эсэх	Дүгнэлт
<ul style="list-style-type: none"> - Хамгаалах - Нүүлгэн шилжүүлэх 	Хамааралгүй	Хамааралгүй	Хамааралгүй	Хамааралгүй	

**ДОЛОО. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ДҮН
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТ**

Тухайн жилийн байгаль хамгаалах арга хэмжээний чиглэл	А. Тоо	Б. Шалгуур үзүүлэлтийг тогтоосон эсэх	В. Шалгуур үзүүлэлтийн хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэх	Г. Дүгнэлт
7.1. Нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх зайлцуулах арга хэмжээ	2	Тийм	Үгүй	
7.2. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	16	Тийм	Тийм	
7.3. Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ - техникийн/ га эзэлхүүн - биологийн /га	- үгүй - 1000 мод	Тийм	Тийм	
7.4. Дүйцүүлэн хамгааллын арга хэмжээ	-	Үгүй	Үгүй	
7.5. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах арга хэмжээ	Гүйцэтгэлээр	Тийм	Тийм	
7.6. Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ	-	Үгүй	Үгүй	
7.7. Байгаль орчны менежментийн удирдлага зохион байгуулалтын арга хэмжээ	5	Тийм	Тийм	

НАЙМ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
ХЯНАЛТЫН ХУУДАС

Хяналт шинжилгээний дээж	А. Дээж авах цэгийн тоо	Б. Дээж авах цэгийн байршил	В. Давтамж	Г. Төсөв
8.1. Хөрс	2	Төслийн талбайн хог хаягдлын цэг, бохирын шугамын холболтын хэсэг	Жилд 1 удаа	Нийт 1 цэгт х 3дээж /15.0 + 25.0/ = 120.0 /Хөрсний химийн шинжилгээ 1дээж-15.0Т, хүнд металлын шинжилгээ 1дээж – 25.0Т/
8.2. Ус	2	Үнд ахуйн усыг хангаж буй гүний худгаас	Жилд 1 удаа	50 х улиралд 1 = 50.0
8.3. Амьтан	1	Төслийн талбайн 3 км зайд доторхи нөлөөлөл	Жилд 1 удаа	-*-
8.4. Ургамал	1	Хог хаягдлын цэгийн ойролцоо	Төслийн хэрэгжилтийн туршид жилд нэг удаа (7 сард)	-*-
8.5. Агаар	1	Автозогсоол	Тоосны хяналт: Төслийн талбайд 1цэгт жилд 3 удаа /хавар, намар, зун/ 1 удаадаа Өдөрт 2 удаа Агаарын найрлага: Жилд 1 удаа	Шинжилгээний зардал 1 удаагийнх 50.0 х өдөрт 2 удаа х 2 цэг х 3удаа = 600.0 төгрөг зарцуулна. Багажийн түрээсийн зардал: 1 багаж 30.0 x 3 Нийт 150.0 төг

Хууль зүйн сайдын 2016 оны
A/204 дүгээр тушаалаар батлав.

МОНГОЛ УЛС
ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН
УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ
000201597

2020.03.30

/Бүртгэсэн он, сар, өдөр /

9011816619

/Хувийн хэргийн дугаар /

6550398

/Регистрийн дугаар /

Цэн дунгуй

Хязгаарлагдмал хариуцлагатай
компани

/Хуулийн этгээдийн нэр, хариуцлагын хэлбэр /

Дүрэм

/Үүсээн байгуулах баримт бичиг /

Шийдвэр

01

2020.03.30

/шийдвэрийн нэр /

/дугаар /

/он, сар, өдөр /

47990

Худалдааны зуучлал

46530

Уул уурхайн тоног төхөөрөмжийн худалдаа

72101

Уул уурхайн зөвлөгөө өгөх

49230

Авто машинаар ачаа тээвэрлэх

77300

Хунд машин механизмын засвар, түрээ

/Код/

/Үйл ажиллагааны чиглэл /

Хугацаагүй

1

/хугацаа /

Х20-03-16...номер Бүртгэлий №...
Олонотын замжийн Ханбогд сумын
төдийгүй настарынч О.Ончиргүй би
энэ худалбарын улан зорилтуурчилсан
Үзүүлэхийн холбогдуулж, төгрөг хураал
Нийтийн 20.00

/хөрөнгийн хэмжээ, мянган төгрөгөөр /

Улаанбаатар, Баянзүрх, 1-р хороо, 12 хороолол, денверийн, 103, Утас1: 90111976, Утас2:

Факс:

/хуулийн этгээдийн албан ёсны хаяг/

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар
Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн
газар

/Бүртгэсэн байгууллагын нэр /

Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулах баримт бичигт оруулсан нэмэлт өөрчлөлтийн бүртгэл

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан тэмдэг
1	Батзоригт овогтой Батбаяр-г Гүйцэтгэх захирал -р сонгосон(томилсон)-ыг бүртгэв.	2020.03.30	Г.Санжав
2	Цэн дунгуй оноосон нэр Ногоолин хэрлэн болж өөрчлөгдсөнийг бүртгэв.	2020.06.29	Ж.Нямбаатар
3	Хувьцаа эзэмшигч 1 нэмэгдэж 1 хасагдаж хувьцаа эзэмшигчийн тоо нийт 1 болж өөрчлөгдсөнийг бүртгэв.	2020.07.30	Э.Эрдэнэбүлэг
4	Эцсийн өмчлөгч 1 иргэн бүртгэв.	2020.07.30	Э.Эрдэнэбүлэг
5	Улаанбаатар, Баянзүрх, 1-р хороо, 12 хороолол, дөнвөрийн, 83, 103 Утас1: 99085338, Утас2: , Факс: хаягийг шинээр бүртгэв.	2020.07.30	Э.Эрдэнэбүлэг

МОНГОЛ УЛС

АЖ АХҮЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГЫН ГАЗАР ЭЗЭМШИХ ЭРХИЙН **ГЭРЧИЛГЭЭ**

Дугаар 000009853

Цэн дунгуй ХХК

6550398

1-13

(*unpublished manuscript*)

Ханбогд сумын Засаг даргын -ын 20 **20** оны **05** сарын **15** өдрийн **A/138** тоот
(ийнхийн даргын талбай)

ШИЙДВЭРИЙГ ҮНДЭСЛЭН	ӨМНӨГОВЬ (аймаг, нийслэл)	ХАНБОГД (сум, дүүрэг)	ХАЙРХАН-5 (баатар, хороо)
Цагаан хад			
(гудамжийн нэр)			ХАЯГТ
байрлах, нэгж талбарын	460101002157	дугаар бүхий	10 га
			м.кв /га/ газрыг

Гаалийн хяналтын талбай зориулалтаар
15 жилийн хугацаатай эзэмшүүлж, эрхийн улсын бүртгэлийн **Э-1112000076**

дугаарт бүртгэж гэрчилгээ олгов.

2020-09-16

ГАЗРЫН АСУУДАЛ ЭРХЭЛСЭН БАЙГУУЛЛАГА / АЛБАН ТУШААЛГАН

ТАМГА / ТЭМДЭГ

М.Оюун-Эрдэнэ

20²⁰ ____ оны⁰⁶ ____ сарын⁰⁸ ____ одор

ГАЗАР ЭЗЭМШИХ ЭРХИЙН ГЭРЧИЛГЭЭНИЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Д/д	Нэмэлт өөрчлөлтийн агуулга	Бүртгэсэн	
		Огноо	Ажилтан, тамга
1			

Энэхүү гэрчилгээг хуурамчаар үйлдсэн этгээдэд Монгол Улсын хуулийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ. Газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ засвартай бол хүчингүй.

Өмнөговь аймгийн Ханбогд сүм

Нагж талбарын дугаар: 4601011901 Эрхийн төрөл: эзээших

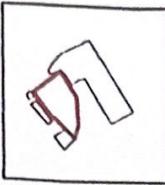
Регистрийн дугаар: 6550398 Хуулийн этгээдийн нэр: Ногоолин хэрэн

ХАЯГ: Аймаг/Хот: Өмнөговь
Гудамж: Тоот/Цагаан хад

Баг/Хороо: Б-р баг

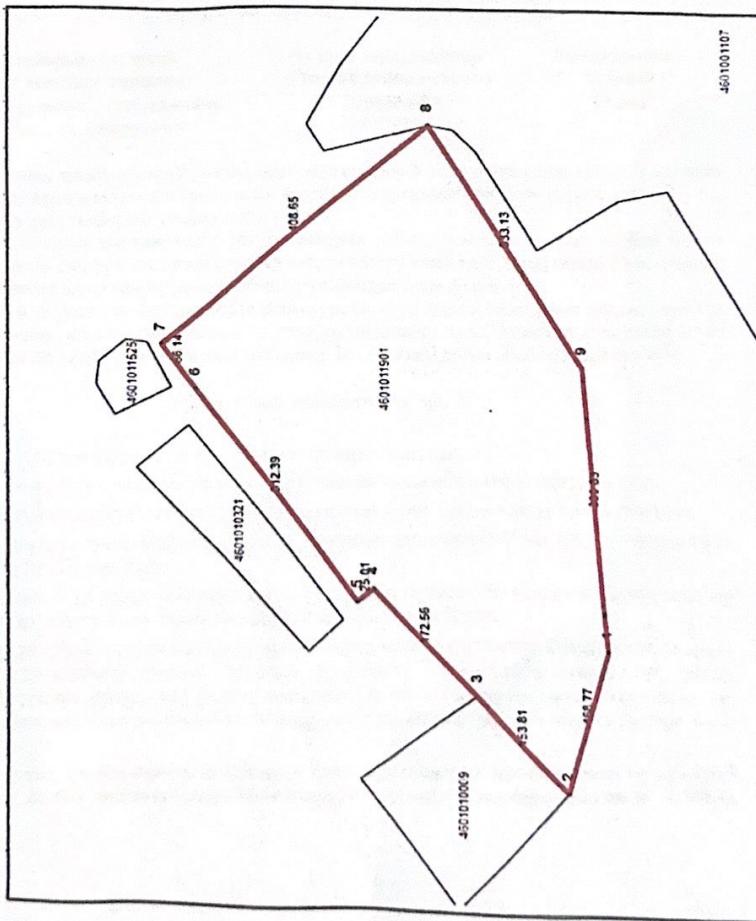
Кадастрын мур: 0010

Орчны тойи

Масштаб = 1:54168

Координатын систем:
WGS84/UTM 48N
EPSG: 32648

Зурагийн масштаб = 1:5207 (1 сантиметр 52.07 метр багтана)

Хэвлэсэн огноо: 2022-08-18

4601001107

Талбайн хэмжээ: 210000 квадрат метр

Энэхүү кадастрын зураг нь газар эзэмшик,
ашиглах эрхийн гарчилгээ болон гэрээний
ханг хүчин төвлөр болно.

www.legazat.gov.mn

扫描全能王 创建

БАТЛАВ.
БОАЖЯ-НЫ ЕРӨНХИЙ ШИНЖЭЭЧ:

Д. БАТМОНХ

БОАЖЯ-НЫ ШИНЖЭЭЧ:

Д. ТЭМҮҮЛИН

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК-ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд
сумын Хайрхан баг, Цагаан хадын нутагт хэрэгжүүлэх
“Гаалийн хяналтын талбай” төслийн
Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний
тайлан

Үндэгээ хийсэн мэргэжлийн байгууллага:
“ТӨГРӨГ БАЯН ХАНГАЙ” ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ:

M. ЭРДЭНЭБАЯР

Төсөл хэрэгжүүлэгч:
“НОГООЛИН ХЭРЛЭН” ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ

B. БАТБАЯР

УЛААНБААТАР ХОТ
2020 он

БАТЛАВ.

БОАЖЯ-НЫ ЕРӨНХИЙ ШИНЖЭЭЧ:

Доржж.

Д. БАТМӨНХ

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК-ийн Өмнөговь аймгийн Ханбогд
сумын Хайрхан баг, Цагаан хадын нутагт хэрэгжүүлэх
“Гаалийн хяналтын талбай” төслийн
Байгаль орчны 2020-2025 он хүртэлх менежментийн төлөвлөгөө

Үзүүлэх хийсэн мэргэжлийн байгууллага:

“ТӨГРӨГ БАЯН ХАНГАЙ” ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ:

М.Эрдэнэбаяр

М.ЭРДЭНЭБАЯР

Төслийн хэрэгжүүлэгч:

“НОГООЛИН ХЭРЛЭН” ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ

Б.Батбаяр

Б. БАТБАЯР

УЛААНБААТАР ХОТ

2020 он

**МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ**

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг.
Нэгдсэн Үндэстний гудамж 5/2, Засгийн газрын II байр.
Утас: 26 19 66. Факс: (976-51) 26 61 71.
И-мэйл: contact@mne.gov.mn. Вэбсайт: www.mne.mn

2020. 10. 08 № 13/6804
танай -ны № -т

НОГООЛИН ХЭРЛЭН ХХК-Д

**Ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт
хүргүүлэх тухай**

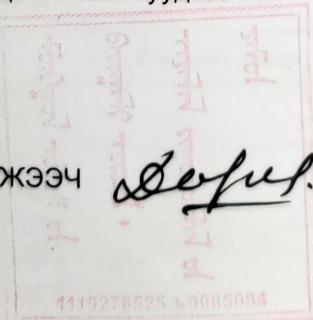
Танай компаниас боловсруулж ирүүлсэн Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын нутагт гаалийн хяналтын бүс, ачилт буулгалтын талбай байгуулах төсөлд “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3, “Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ хийх журам”-ын 3 дахь хэсгийг үндэслэн, байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ хийх аргачлалын дагуу ерөнхий үнэлгээ хийлээ.

Ерөнхий үнэлгээний дүнгээр уг төсөлд батлагдсан аргачлалын хүрээнд байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ хийлгэх шаардлагатай гэж үзэв.

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь Ерөнхий үнэлгээний гүйцэтгэлийн хуудаст заасан нарийвчилсан үнэлгээний явцад тодруулах асуудлууд, онцгойлон анхаарах чиглэлийг харгалzan байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэж, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төслийг боловсруулан 2021 оны 1 дүгээр улиралд багтаан тус яаманд ирүүлэхийг үүгээр мэдэгдье.

Ерөнхий үнэлгээний гүйцэтгэлийн хуудсыг хавсаргав.

ЕРӨНХИЙ ШИНЖЭЭЧ

д.БАТМӨНХ

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ

ЕРӨНХИЙ ҮНЭЛГЭЭНИЙ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ХУУДАС

2020 оны 10-р сарын 06

Улаанбаатар хот

Төслийн дугаар

Дугаар 2020/Т-222

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр, хаяг: "Ногоолин хэрлэн" ХХК /Регистрийн дугаар-6550398/, Улаанбаатар хот, Баянзүрх дүүрэг, 1 дүгээр хороо, 12 дугаар хороолол, Денверийн 103 тоот.

Холбоо барих утас, И-мэйл хаяг: 976-99111976

Төслийн нэр: Гаалийн хяналтын бус, нүүрсний ачилт буулгалтын талбай

Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, байршил: Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын нутагт хэрэгжинэ.

Орон нутгийн санал: Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын Засаг дарын 2020 оны 09 дүгээр сарын 16-ний өдрийн 01/557 тоот саналыг харгалзав.

	Ерөнхий үнэлгээний гол шалгуурууд	Нийцсэн	Нийцээгүй	Нарийвчилсан үнэлгээ хийх шаардлагатай	Үндэслэл, тайлбар
Байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомжийн нийцэл	Монгол улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа байгаль орчныг хамгаалах болон байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалт			Тийм	Нарийвчилсан үнэлгээний явцад хууль тогтоомжийн нийцлийг нарийвчлан тодорхойлох
Төрийн бодлого, шийдвэрийн нийцэл	Төрөөс баримтлах бодлогын баримт бичиг, Стратегийн үнэлгээний дүгнэлт, зөвлөмжийн холбогдох заалт			Тийм	
Төслийн байршил, түүнтэй холбогдох шалгуурууд	Хуулиар хамгаалагдсан газар нутаг байгаа эсэх (урсац бүрэлдэх эх, ойн болон усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бус, хилийн хамгаалалтын бус, орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар г.м.)			Тийм	
	Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр нь хүний нөлөө, байгаль цаг уурын өөрчлөлтэд эмзэг, мэдрэмттийн эсэх			Тийм	
	Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр, түүний ойр орчимд улс, орон нутгийн хэтийн хөхжилд ашиглахаар төлөвлөсөн, серег нөлөөлөлд өртөж болзошгүй газар байгаа эсэх			Тийм	
	Болзошгүй хуримтлагдах нөлөөлөл үүсгэх эсэх			Тийм	
Төслийн байгаль орчны нөлөөллийн урьдчилсан үнэлгээ	Агаарын чанар				
	Бохирдуулагч болон аюултай, хортой бодис агаар мандалд ялгаруулах, эсэх	*		Тийм	
	Дуу чимээ, доргио чичиргээ, гэрлийн болон дулааны нөлөөлөл, цахилгаан соронзон цараг үүсэх, эсэх			Тийм	
	Усан орчин				
	Гадарын болон газрын доорх усны нөөцийн хомдол үүсэх, эсэх	Тийм			
	Цэнгэг усны нөөцийг ашиглах, эсэх			Тийм	
	Гадарын болон газрын доорх усанд бохирдол үүсэх, эсэх			Тийм	
	Хөрсөн бүрхэвч				
	Хөрсөн бүрхэвч эвдэрх, эсэх			Тийм	
	Хөрс бохирдуулах эсэх			Тийм	
	Хөрс дорийтох, цөлжих эсэх			Тийм	

	Ургамлан нэмрэг				
Ургамалан нэмрэг, ой мод өртөх эсэх	Тийм				
Ховор, нэн ховор ургамлын төрөл зүйлс өртөх, эсэх	Тийм				
Амьтны аймаг					
Зэрлэг амьтдын амьдрах орчинг доройтуулах, эсэх	Тийм				
Ховор, нэн ховор амьтан өртөх, эсэх	Тийм				
Нутгийн оршин суугчид					
Газар эзэмших, ашиглах эрх зөрчигдөх, эсэх			Tийм		
Нутгийн оршин суугчдын нийгмийн байдалд сэргэг нелөөлтэй, эсэх			Tийм		
Нелөөлэлд өртөж болзошгүй төв, суурин газар байгаа, эсэх			Tийм		
Нүүлгэн шилжүүлэх асуудал үүсэх, эсэх			Tийм		
Түүх, соёлын биет өв					
Серег нелөөлэлд өртөх түүх, соёлын үнэт зүйлс бий эсэх			Tийм		
Хүний эрүүл мэндэд нелөөлөх нелөөлөл					
Нутгийн иргэд, оршин суугчдын эрүүл мэндэд сергээр нелөөлөх эсэх			Tийм		
Төслийн бүх үе шатанд хүний эрүүл мэнд, амь насанд эрдээл үүсэх эсэх			Tийм		

Нэгдсэн дүгнэлт:

Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын нутагт гаалийн хяналтын бүс, ачилт буулгалтын талбай байгуулах төсөлд батлагдсан аргачлалын дагуу Байгаль орчны нелөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ хийлгэх шаардлагатай гэж үзээ.

Онцгойлон анхаарах зүйлс:

- Төслийн чиглэл, үйл ажиллагааны дагуу нарийвчилсан үнэлгээний тайланг боловсруулах;
- Төслийг хэрэгжүүлэх явцад технологийн оновчтой хувилбарыг сонгох, уг төслөөс байгаль орчинд үзүүлэх сэргэг нелөөллийг нарийвчилсан үнэлгээ, судалгааны үндсэн дээр тодорхойлох;
- Төслийн үйл ажиллагаа болон байгалийн гамшгаас үүдэн гарч болзошгүй ослын үнэлгээ хийж, ослоос сэргийлэх, түүнийг багасгах, арилгах арга хэмжээг тодорхойлж тайланд тусгах.
- Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө /Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр/-г боловсруулж, түүнийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагдах хөрөнгө, зардлыг 5 хүртэлх жилээр тооцож ирүүлэх;
- Нарийвчилсан үнэлгээний бүрэн гүйцэд боловсруулсан тайланг төсөл хэрэгжих багийн ИНХ-аар хэлэлцүүлж, хуралдааны тэмдэглэл, шийдвэрийг тайланд хавсаргах;
- Төслийн бүтээн байгуулалтын болон төсөл хэрэгжих үе шатанд аюултай хог хаягдлын менежментийн талаар зөвлөмж боловсруулан нарийвчилсан үнэлгээний тайланд тусгах;
- Төслийн хэрэгцээнд шаардлагатай унд ахуйн болон технологид хэрэглэх усны тооцоог нарийвчлан тооцож, эх үүсвэрийг тодорхойлж тайланд тусгах;
- Төслийн үйл ажиллагаанд гарах аюултай хог хаягдлыг хэрхэн устгах талаар зөвлөмж боловсруулан тусгах;
- Төслийн үйл ажиллагаанаас үүдэн гарах тоосны, шорооны дэгдэлтийг хэрхэн бууруулах, арилгах талаар зөвлөмж боловсруулан нарийвчилсан үнэлгээний тайланд тусгах;

Ерөнхий үнэлгээ хийсэн:

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны шинжээч

Д.ТЭМҮҮЛИН

111278525-29085084

Ерөнхий үнэлгээний үр дүнг зөвшөөрсөн:

“Ногоолин хэрлэн” ХХК-ийн захирал

Б.БАТБАЯР

Онцгой байдлын срөгхий газрын даргын
2021 оны 07 дугаар сарын 07-ны одринт
А/154 дугаар тутсаалын 2 дугаар хавсралт

ГАЛЫН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ДҮТНЭЛТ

Дугаар 0007245

Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр: *Ногоон хотын хэрэгжүүлийн цахилгааны*

Хаяг: *Омноговь аймаг, Хамбоцогт сум*

Ажлын байрны зориулалт, үйл ажиллагааны чиглэл:

Тасийн жагсаалтын бүс, тээврийн цехийн

Барилга байгууламжид гал унтраах тоног төхөөрөмж, /гал унтраах автомат болон дохиоллын систем, утаа зайлцуулах систем, усан хангамж/ анхан шатны багаж хэрэгсэл, бодис материал зэргийг байрлуулан ашиглахад энэхүү дүтнэлтийг олгоно.

/Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.3/

Олгосон: 2022 он 10 сар 17 өдөр

Хүчинтэй хугацаа: 2025 он 10 сар 17 өдөр хүртэл

Дүгнэлт олгосон:

*Омноговь
дарга
куралдаа*

Симаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/
цолтой

Г.Хүрэлбаяр

Дүлнэлт гаргасан:

*Омноговь
Гал түймрийн улсын хяналтын байцаагч*

Симаг, нийслэлийн Онцгой байдлын газар /хэлтсийн/
цолтой

Д.Доржсүрэн

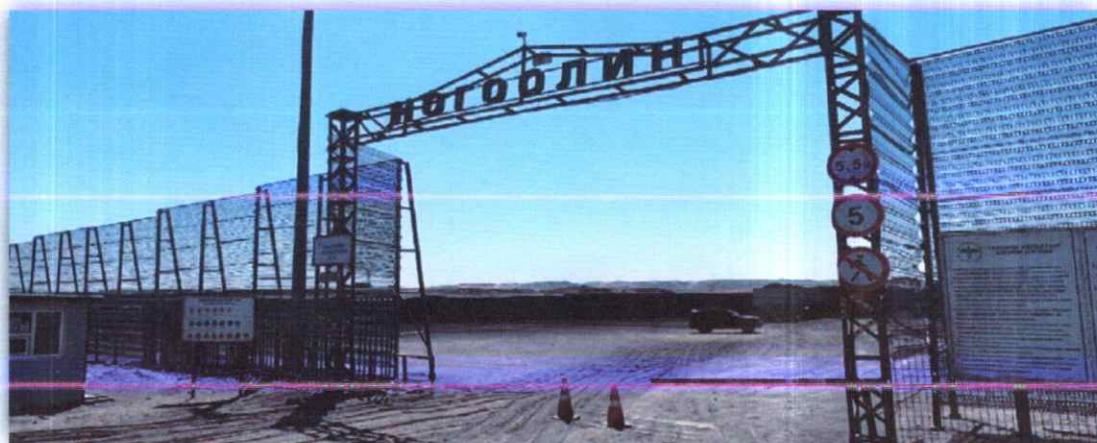
ЛЭМДЭГДАРНА/

2023 он

**“ГААЛИЙН ХЯНАЛТЫН ТАЛБАЙ”
ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
АУДИТЫН ТАЙЛАН**

“НОГООЛИН ХЭРЛЭН” ХХК

“БҮРЭН НИЙЦЭЛ” ХХК

2023 он

**“НОГООЛИН ХЭРЛЭН” ХХК-ИЙН
ГААЛИЙН ХЯНАЛТЫН ТАЛБАЙ
ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
АУДИТИН ТАЙЛАН**

ГҮЙЦЭТГЭГЧ :

“БҮРЭН НИЙЦЭЛ” ХХК

ЗАХИРАЛ :

Б.ЭРДЭНЭБҮРЭН

БАТЛАВ:
“ХАНБОГД ВЕЙСТ МЕНЕЖМЕНТ ЦЕНТР” ХХК
ЗАХИРАЛ

БАТЛАВ:
“НОГООЛИН ХЭРЛЭН ХХК”
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫГ ЦУГЛУУЛАХ ТЭЭВЭРЛЭХ, ТҮР ХАДГАЛАХ, УСТГАХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ГЭРЭЭ

2023 оны 05 сарын 01 өдөр

№К-6

Ханбогд сум

Энэхүү Аюултай хог хаягдлыг цуглуулах тээвэрлэх, түр хадгалах, устгах, үйл ажиллагааны гэрээ /цаашид “Гэрээ” гэх/-г,

Нэг талаас Өмнөговь аймаг, Ханбогд сум, 2-р баг, Гоёотын 4-р гудамж, 4 тоот хаягт байрших Ханбогд Вейст Менежмент Центр ХХК-ийг төлөөлж. Дэд захирал албан тушаалтай Баянай овогтой Баянтогтох (цаашид “А” тал гэнэ)

Негеэ талаас “Ногоолин Хэрлэн” ХХК түүнийг төлөөлж Гүйцэтгэх захирал албан тушаалтай SHUHU (цаашид “Б” тал, хамтад нь “Талууд” гэх) нар дараах нөхшлөөр 2023 оны 5 дугаар сарын 01-ний өдрөөс 2024 оны сарын 5-р сарын сарын 30-ний өдөр хүртэл 1 жилийн хугацаатай гэрээний хэрэгжилт, үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх, сайжруулах, үүднээс энэхүү гэрээг байгуулав.

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- Гэрээнд оролцогч Талууд нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Иргэний хууль, Байгаль орчны тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хуулийн 23.1, 21.3 Эрүүл мэндийн яамны сайдын хог хаягдлын болон ариутгал устгалын А/505 тушаал. Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх, тайлагнах журам. Орон нутгийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлийн тогтоол, шийдвэр, засаг захиргааны болон бусад хууль тогтоомж, гэрээ, дүрэм, журам, стандартыг дагаж мөрднө.
- Талууд нь тус Гэрээний Б талын Ханбогд суманд байрлах нүүрс ачиж буулгах талбайн үйл ажиллагаанаас үүсэх аюултай ангилалд багтах хог хаягдлыг бууруулах, цэвэрлэх, ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, устгах, булашах чиглэлээр хамтран ажиллаж, харилцан туслалцаа үзүүлэхэд гэрээний зорилго оршино.
- Энэхүү Гэрээ нь аюултай хог хаягдлыг бууруулах, ангилах, тээвэрлэх, устгах, булашах, ажиллагаа болон тогтоосон үнийн тарифыг мөрдөх. Гэрээнд оролцогч Талуудын эдлэх эрх, хүлээх үүрэг болон хариушлагатай харилцан хамтын ажиллагаатай холбоотой харилцааг зохицуулна.
- Энэхүү Гэрээнд талууд харилцан тэгш эрхтэйгээр оролцно.
- Гэрээний хамрах хүрээнд Ханбогд сумын Хайрхан багийн Цагаан хаданд байрлах “Б” талын Гаалийн хяналтын талбай, авто машин механизмын засварын төв, ажилчдын хотхон багтана.

ХОЁР. ТАЛУУДЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

“A” талын эрх, үүрэг

- 2.1 “A” тал нь Хог хаягдлын норматив, Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын тэргүүлэгчдийн тогтоол, төлбөр тооцох аргачлалын дагуу аюултай хог хаягдлын үйлчилгээний төлбөрийг тогтоож, Гэрээнд заасан үнийн дүнгээр үйлчилгээнийн хэлс авна.
- 2.2 “A“ тал нь хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, устгах, булашах үйл ажиллагааг бүрэн эрхлэн явуулах ба хуульд заасан тусгай зөвшөөрөлтэй эсэл тусгай зөвшөөрөл бүхий компанийтай албан ёсны гэрээтэй байна..
- 2.3 Тогтоосон маршрут, захиалга өгсөн хуваарийн хагас жилд 1 удаа дуудлагаар хог ачиж цуглуулах, тээвэрлэх үйлчилгээг “B” талын хог хаягдал тур хадгалах цэгүүдээс хийж, хяналт тавих, заавар зөвлөгөө өгнө.
- 2.4 Хог хаягдал цуглуулах, тээвэрлэх, үйлчилгээтэй холбоотой “B” талын санал, гомдол, хүсэлтийг шуурхай хүлээн авч, зөрчил илэрвэл шуурхай арга хэмжээ авна.
- 2.5 Ажил үйлчилгээг Гэрээнд заасан хугацаа, нөхцлөөр өөрийн хөрөнгө, багаж техник хэрэгсэл, ажиллах хүчийг ашиглан стандартын дагуу, чанарын өндөр түвшинд алдаа дутагдал, доголдолгүй хийж гүйцэтгэнэ.
- 2.6 Ажил үйлчилгээндээ мөрдвел зохих хууль тогтоомж, норм, стандарт, дүрэм, зааврыг мөрдеж, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн шаардлагыг хангаж ажиллана.
- 2.7 Ажил үйлчилгээг үзүүлэх явцад аюулгүй ажиллагааг хангаагүй, гүйцэтгэж буй ажилдаа болгоомжгүй хайнга хандсан, холбогдох стандарт, журмыг мөрдөөгүйн улмаас Б талын болон бусад гуравдагч этгээдийн амь нас, эрүүл мэнд, эд хөрөнгөнд хохирол учруулсан тохиолдолд шууд ба шууд бус хохирол, зардал / хууль зүйн болон үйл ажиллагааны, бусад/-ыг бүрэн хариуцаж, барагдуулна.
- 2.8 А тал нь ажил үйлчилгээ гүйцэтгэхдээ ашиглаж буй автомашин техник тоног төхөөрөмж нь аюултай хог хаягдлын шатаах зуухны яндангаар агаар мандалд хаягдах утааны найрлага дахь агаар бохирдуулах зарим бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS6342:2012, Хог хаягдлын тухай хуулийн 24.2, 24.5, 24.6, 24.11 болон 35 дугаар зүйлийн шаардлагуудад ийцсэн байна.
- 2.9 Аюултай хог хаягдлын тээврийн явцад унаж, асгарч, алдагдахгүй байхаар хөдөлгөөнгүй жигд тархалттайгаар байрлуулж, тээвэрлэнэ.
- 2.10 Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх үед асгарч алдагдахас урьдчилан сэргийлж аюулгүй ажиллагааг мөрдөн ажиллахаас гадна асгарч алдагдсан тохиолдолд цэвэрлэх, саармагжуулах материалын бэлэн байдлыг хангаж ажиллах
- 2.11 Аюултай хог хаягдлыг хүлээн авсан өдрөөс хойш хуулийн хугацаанд эрх бүхий байгууллагад шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулж дагалдах бичгийг үйлдэн нэг хувийг үйлчлүүлэгчид хүргүүлэх

"Б" талын эрх, үүрэг

- 2.12 "А" талаас авсан ажил үйлчилгээний төлбөрийг Гэрээнд заасан тарифын дагуу Гэрээнд заасан хугацаанд төлөх үүрэгтэй.
- 2.13 "Б" тал нь хог хаягдал ачуулах талаар 7-14 хоногийн өмнө мэдэгдэнэ.
- 2.14 "Б" тал нь тогтсон цэгээс хог хаягдлаа ачиж тээвэрлүүлнэ.
- 2.15 Хог хаягдлын түр хадгалах цэгээс хог хаягдал ачих нөхцлийг бүрдүүлж ажиллана.
- 2.16 Аюултай хог хаягдлаа А талын зөвлөсний дагуу зориулалтын, зохимжит саванд цуглувуулж түр хадгална.
- 2.17 Аюултай хог хаягдал цуглувуулах савыг "Б" тал бүрэн хариуцна.

ГУРАВ. ЭД ХӨРӨНГӨ, САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ

- 3.1 "Б" тал нь хог хаягдлын үйлчилгээний төлбөр хураамжийг энэхүү Гэрээнний Хавсралт №1-д заасан тарифын дагуу ажил үйлчилгээний нэхэмжлэхийг хүлээн авснаас хойш тухайн өдөртөө "А" талд шилжүүлнэ. Энэхүү үнийн дунд аюултай хог хаягдлын цуглувулах, тээвэрлэх, устгах үйл ажиллагааны төлбөр, зардал, татвар хураамж бүгд багтсан болно.
- 3.2 "А" тал нь хог хаягдал тээвэрлэлтэнд ашиглагдах машин техник, хүн хучийг гаргана.
- 3.5 Гэрээнд оролцогч талууд нь Гэрээнд заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд хийсэн ажлын тайланг дараа сарын 2-ны өдрийн дотор харилцан тооцоо нийлж баримтаар баталгаажуулна.
- 3.6 "А" тал нь Б талын хог хаягдлын төлбөрийн төлөлтөнд хяналт тавьж шаардах эрхтэй.

ДӨРӨВ. ДАВАГДАШГҮЙ ХҮЧИН ЗҮЙЛ

- 4.1 Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйл гэдэгт цэрэг, дайны үйл ажиллагаа, иргэний бослого хөдөлгөөн, ажил хаялт, гол түймэр, үер, угалз, -45 градусаас давсан хэт хүйтрэлт, газар хөдлөлт болон бусад байгалийн хүчин зүйлс, аюулт үзэгдэл, халдварт өвчин, хорио цээр, хөдөлгөөний хязгаарлалт, тусгаарлалт, төрийн байгууллага, албан тушаалтны шийдвэр, эрх зүйн орчны өөрчлөлт, экспорт, импортын болон тээврийн хориг, хязгаарлалт, саад, нэвтрэлтийн удаашрал болон хэмжээний бууралт, хил хаах, зах зээлийн өөрчлөлт, ажил хаялт Б талын бүх төрлийн сул зогсолт зэрэг Талуудын хяналтаас гадуур бий болсон, энэхүү Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ зохих ёсоор биелүүлэх боломжгүй байдалд хүргэсэн байдлыг тооцино.
- 4.2 Энэхүү Гэрээний 4.1-т заасан нөхцөл байдал үүссэний улмаас Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүхэлд нь эсхүл хэсэгчлэн биелүүлэх боломжгүй байгаа тал энэ тухай нөгөө талдаа бичгээр мэдэгдэх бөгөөд тухайн хүчин зүйлийн нөлөөнд өргөөгүй өөрийн үүрэгт хамаарах үйл ажиллагааг үргэлжлүүлэн

гүйцэтгэж, Гэрээний хэрэгжилтэд гарсан saatlyg аль болох богино хугацаанд арилгах, үйл ажиллагааг сэргээх талаар шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авч ажилана.

- 4.3 Гэрээгээр хүлээсэн үүрэг гүйцэтгэх хугацаа Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйл үргэлжлэх хугацаагаар сунгагдана. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчиний шинжтэй нехцел байдал үргэлжлэх хугацааны туршид А талын ажил үйлчилгээг saatсан, зогссон, тасалдсан, хойшилсон, хугацаа хэтэрсэн, ажил үйлчилгээний төрөл, хэмжээг өөрчилсөн зэрэгтэй холбоотой Б талд гарах аливаа зардлыг А тал хариуцаж үй, А тал нь Б талд ямар нэг төлбөр төлөхгүй, Б талын өмнө болон бусад гуравдагч этгээдийн өмнө хариуцлага хүлээхгүй.
- 4.4 Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлс үүсэн үргэлжилж байгаа, эсхүл дуусгавар болсон ч үр дагаварынх нь улмаас аливаа төлбөрийн төлөлт хойшлох тохиолдолд тийнхүү хойшилсон толбортой холбоостой Б талаас ямар нэг хариуцлага хүлээлгэхгүй, үүргийн гүйцэтгэлийг хангах арга хэмжээ болох алданги, хүү, торгууль ногдуулахгүй, Б тал нь төлбөр хойшлохтой холбоотой А тал эсхүл хэн нэг гуравдагч этгээдэд учирсан аливаа хохирлыг хариуцахгүй.
- 4.5 Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас Гэрээний хэрэгжилт нэг (1)-ээс дээш сарын хугацаагаар бүхэллээ буюу хэсэгчлэн saatсан тохиолдолд Б тал нь А талд ажлын тав (5)-аас багагүй хоногийн өмнө мэдэгдэл хүргүүлж Гэрээг цуцалж болно.

ТАВ. ГЭРЭЭ ЦУЦЛАХ, ДУУСГАВАР БОЛГОХ

- 5.1 Гэрээг цуцлах тохиолдолд гэрээнд оролцогч талуудын тодорхой төлөөллөөс бүрдсэн комисс байгуулагдаж гэрээг цуцлах болсон шалтгаан нехцэлийг нарийн тодорхойлно.
- 5.2 Гэрээг дүгнэж Гэрээний талаар санал зөвлөмж солицноно.
- 5.3 Гэрээг хүндэтгэн үзэх шалтгаанаар нэг талын санаачлагаар цуцлах тохиолдолд негеэ талдаа 2 сарын өмнө мэдэгдэнэ. Гэрээг цуцлахтай холбоотой мэдэгдэлд хүндэтгэн үзэх шалтгааныг нотлох баримтуудыг дурьдсан байна.

ЗУРГАА. ТАЛУУДЫН ХҮЛЭЭХ ХАРИУЦЛАГА

- 6.1 Талуудын аль нэг нь Гэрээнд заасан үүргээ хэрэгжүүлэхгүй байгаа тохиолдолд негеэ тал нь шаардах эрхтэй.
- 6.2 Үйл ажиллагаандаа дагаж мөрдөх дурэм журмыг мөрдөөгүйгээс гэрээнд оролцогч Талуудад гэм хор учирсан бол буруутай тал нь хариуцлагыг бурэн хүлээнэ.
- 6.3 А тал нь Б талын талаар болон Гэрээний хэрэгжилтэй холбоотой олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл, радио, телевиз, сонин сэтгүүл болон цахим орчинг ашиглан серөг мэдэгдэл, мэдээ, ярилцлага, нэвтрүүлэг цацахыг хориглоно. Энэхүү заалтыг зерчсөн тохиолдолд уг үйлдлийг

бизнесийн нэр хүндэд халдсан гэж үзэх бөгөөд Б тал нь нь энэхүү Гэрээний үнийн 3.1-т заасан дунгийн 20 хувьтай тэнцэх хэмжээний төлбөрийг үл маргах журмаар Б талаас шаардан төлүүлэх эрхтэй.

ДОЛОО. МАРГААНЫГ ШИЙДВЭРЛЭХ

- 7.1. Талууд энэ гэрээг биелүүлэх явцад иргэний болон эрх зүйн маргаанд хамарагдах асуудлаар бие биедээ өгсөн зөвлөмжийг анхааралдаа авч ажиллана. Энэхүү гэрээтэй холбоотой маргаан гарсан тохиолдолд Талууд аль болох хэлэлцээрийн аргаар шийдэхийг эрмэлзэх бөгөөд эс эвлэрвэл шүүхээр шийдвэрлүүлнэ

НАЙМ. ГЭРЭЭНИЙ БАТАЛГАА

- 8.1. Энэ Гэрээний үндсэн эхийг хоёр хувь үйлдэх бөгөөд тал тус бүр нэг хувийг хадгална.
- 8.2. Энэ Гэрээ нь талуудын эрх бүхий албан тушаалтнууд гарын үсэг зурж, тамга дарсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болох бөгөөд гэрээний хугацаа дуусах хүртэл үйлчилнэ.
- 8.3. Талууд харилцан тохиролцож гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.
- 8.4. Гэрээнд оруулсан нэмэлт өөрчлөлт нь гэрээний салшгүй хэсэг болно.

Гэрээний нэмэлт

.....
.....
.....
.....
.....

ЕС. ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН ТАЛУУД

“Ханбогт вэйгч менежмент центр” ХХК -ийг
төлөөлж Дэд захирал албан тушаалтай

Б.Баянтох/

Утас: 80540022; 99232627

ИМЭЙЛ: info@kbwmc.mn

Bayantogtokh@kbwmc.mn

Нягтлан бодогч албан тушаалтай

HISTOLOGY

Утас: 88063992

Имэйл: finance@kbwmc.mn
Харилцах утас: 99262627

Хаяг:Өмнөговь аймаг, Ханбогд сум, Гавилуут,

Гоёот 4-4 тоот

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК-ийг төлөөлж:

Гүйцэтгэх захирал

 SHUHU ..... /SHUHU/

Харилцах утас: 89029030

Часы. Омскова съмъ

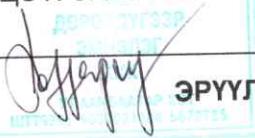
Хаяг: Өмнөговь аймаг, Ханоогд сум, Хайрхан баг, Цагаанхад суурьшлийн бүс. Ногоолин Хэрлэн гаалийн хяналтын бүс

БАТЛАВ

"ДӨРӨВДҮГЭЭР ЭМНЭЛЭГ" ХХК

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

/Б.ЗОЛЖАРГАЛ/

Доржсүрэн
ЗАХИРАЛ
ДОРӨВДҮГЭЭР
ЭМНЭЛЭГ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ҮЗЛЭГ

БАТЛАВ

"Ногоолин Хэрлэн" ХХК

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Ногоолин
Хэрлэн
ХХК
002008101
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ
УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ҮЗЛЭГ
БАГЦ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГЭРЭЭ

/SHU HU/

2023 оны ..... сарын ..... өдөр

№FH/01-202...-....

Улаанбаатар хот

Энэхүү Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, багц шинжилгээний гэрээ /цаашид "Гэрээ" гэх/-г,

Нэг талаас, "Дөрөвдүгээр эмнэлэг" ХХК (РД:6678785) /цаашид "Эмнэлэг" гэх/, түүнийг төлөөлж Борлуулалтын албаны дарга Галбадрах овогтой Батжаргал,

Нөгөө талаас, "Ногоолин Хэрлэн" ХХК (РД:6550398), түүнийг төлөөлж Гүйцэтгэх захидал албан тушаалтай SHU HU /цаашид "Үйлчлүүлэгч тал", хамтад нь "Талууд" гэх/ нар доор дурдсан нөхцөлөөр харилцан тохиролцож байгуулав.

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

- 1.1 Энэхүү гэрээний зорилго нь Эмнэлэг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, багц шинжилгээний үйлчилгээ /цаашид "үзлэг, шинжилгээ эсхүл үйлчилгээ" гэх/-г Үйлчлүүлэгч талын захиалгын үндсэн дээр чанартай үзүүлэх, Үйлчлүүлэгч тал үзлэг, шинжилгээний төлбөрийг гэрээнд заасан нөхцөл, журмын дагуу төлөхтэй холбогdon үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.
- 1.2 Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, багц шинжилгээ нь өвчиний шинж тэмдэг гарч эхлэхээс өмнө буюу эрт үе шатанд өвчин, эмгэгийг илрүүлэх зорилготой бөгөөд тухайн үзлэг, шинжилгээний хариуг үндэслэн шаардлагатай тохиолдолд нарийн мэргэжлийн эмч рүү чиглүүлнэ.
- 1.3 Үйлчлүүлэгч тал нь энэхүү гэрээний **Хавсралт №1**-ээр сонгож, тодорхойлсон "Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээний багц" /цаашид "багц" гэх/-ыг өөрчлөхгүй байх, ажилтнуудыг тус сонгосон багцад хамрагдуулах үүрэгтэй.
- 1.4 Энэхүү гэрээ нь дор дурдсан хавсралтуудтай байх бөгөөд гэрээний салшгүй хэсэг болно. Үүнд:
  - 1.4.1 **Хавсралт №1:** Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээний багц,
  - 1.4.2 **Хавсралт №2:** Үзлэг, шинжилгээнд хамрагдах ажилтнуудын нэрс, үзлэгийн хуваарь,
  - 1.4.3 **Хавсралт №3:** Үзлэг, шинжилгээнд хамрагдахад анхаарах зүйлс,
  - 1.4.4 **Хавсралт №4:** Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, багц шинжилгээний дүгнэлтийн загвар.

Талууд энэхүү гэрээний бүхий л заалтуудтай нэг бүрчлэн уншиж танилцан, гэрээний бүхий л нөхцөлүүдийг бүрэн хүлээн зөвшөөрсөн бөгөөд чанд мөрдөн ажиллана.

Хуудсыг баталгаажуулсан:

..... /Эмнэлэг/
..... /Үйлчлүүлэгч тал/

ХОЁР, ЭМНЭЛГИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

2.1 Эмнэлгийн үүрэг

- 2.1.1 Эмнэлэг үзлэг, шинжилгээний төрөл, мэдээллийг багтаасан эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх багцуудаас Үйлчлүүлэгч талд санал болгох бөгөөд сонгогдсон багцыг энэхүү гэрээний **Хавсралт №1**-ээр батална.
- 2.1.2 Үйлчлүүлэгч талаас **Хавсралт №2**-оор тодорхойлсон үзлэг, шинжилгээнд хамрагдах ажилтан бүрийг сонгосон багцын үзлэг, шинжилгээнд бүрэн хамруулж, дүгнэлтийг ажилтан бүрд биечлэн танилцуулан, мэргэжлийн зөвлөгөөгөөр хангаж, чиглүүлэх үүрэгтэй.
- 2.1.3 Эмнэлэг нь Үйлчлүүлэгч талын ажилтан тус бүрийн эрүүл мэндтэй холбоотой нууцыг чанд хадгалж, бусдад задруулахгүй байх үүрэг хүлээх бөгөөд ажилтны эрүүл мэндийн байдлын талаарх мэдээллийг Үйлчлүүлэгч талд гаргаж өгөх үүрэг хүлээхгүй болно. Шаардлагатай тохиолдолд Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-д заасан үндэслэл, журмын дагуу ажилтны бичгээр өгсөн зөвшөөрлийг үндэслэн өгч болно.
- 2.1.4 Эмнэлэг нь Үйлчлүүлэгч талын ажилтнууд үзлэг, шинжилгээнд бүрэн хамрагдаж дууссанаас хойш хуанлийн 7 хоногийн дараа энэхүү гэрээний **Хавсралт №4**-өөр батлагдсан загварын дагуу үзлэг, шинжилгээний дүгнэлтийг Үйлчлүүлэгч талд хүлээлгэж өгч, хүлээлцсэн тухай акт үйлдэнэ.
- 2.1.5 Эмнэлэг үзлэг, шинжилгээ хийгдэхэд шаардлагатай анхаарах зүйлс, мэдээллээр Үйлчлүүлэгч талыг хангах үүрэгтэй.

2.2 Эмнэлгийн эрх

- 2.2.1 Үйлчлүүлэгч талаас үзлэг, шинжилгээний төлбөрийг хугацаандаа төлөхийг шаардах эрхтэй бөгөөд төлбөр төлөгдөөгүй тохиолдолд үйлчилгээ үзүүлэхээс татгалзах эрхтэй.
- 2.2.2 Эмнэлэг нь Үйлчлүүлэгч талаас өөрийн ажилтнуудыг **Хавсралт №2**-т заасан хуваарийг чанд мөрдөн, бүрэн, зохих ёсоор ирүүлэхийг шаардах эрхтэй.
- 2.2.3 Эмнэлэг нь Үйлчлүүлэгч талаас **Хавсралт №3**-т заасан үзлэг, шинжилгээнд хамрагдахад тавигдах шаардлага буюу анхаарах зүйлсийг өөрийн ажилтнуудад танилцуулан, холбогдох мэдээллээр хангахыг шаардах эрхтэй. Үйлчлүүлэгч талын ажилтнууд үзлэг, шинжилгээ хийх урьдчилсан нөхцөлийг хангаагүй буюу тавигдах шаардлагыг биелүүлэхгүйгээс үзлэг, шинжилгээний үр дүн буруу гарсан, үзлэг, шинжилгээнд хамрагдаагүй тохиолдолд Эмнэлэг хариуцахгүй болно.
- 2.2.4 Үйлчлүүлэгч талын үзлэг, шинжилгээнд хамрагдах ажилтнуудыг **Хавсралт №2**-т заасан өдөр болон цагийн хуваарийн дагуу хамрагдаагүй хоцорсон тохиолдолд эмнэлгийн зүгээс дахин цаг товлох эрхтэй.
- 2.2.5 Үйлчлүүлэгч талын ажилтан нь үзлэг, шинжилгээний сонгогдсон багцад ороогүй нэмэлт үйлчилгээ авах хүсэлт гаргасан тохиолдолд Эмнэлэг нь өөрийн үйлчилгээний ердийн үнэ, тарифаар үйлчлэх эрхтэй бөгөөд гэрээний дагуух хөнгөлөлтөөс бусад ямар нэгэн хөнгөлөлт үзүүлэхээс татгалзах эрхтэй.
- 2.2.6 Эмнэлэг үзлэг, шинжилгээнд хамрагдах ажилтнуудыг **Хавсралт №2**-оор

Талууд энэхүү гэрээний бүхий л заалтуудтай нэг бүрчлэн уншиж танилцан, гэрээний бүхий л нөхцөлүүдийг бүрэн хүлээн зөвшөөрсөн бөгөөд чанд мөрдөн ажиллана.

Хуудсыг баталгаажуулсан:

..... /Эмнэлэг/
..... /Үйлчлүүлэгч тал/

тодорхойлсон нэrsийн жагсаалттай тохирч буй эсэхийг шалгасны үндсэн дээр үзлэг, шинжилгээнд хамруулна.

- 2.2.7 Энэхүү гэрээнд заасан үндэслэлээр Гэрээ хугацаанаас өмнө цуцлагдсан тохиолдолд Эмнэлэг нь үзүүлсэн үйлчилгээний төлбөрийг **Хавсралт №1**-ээр батлагдсан багцын үнийн дүнгээр, үзлэг, шинжилгээнд хамрагдсан ажилтнуудын тоогоор бүрэн авах эрхтэй бөгөөд төлбөрийг үзлэг, шинжилгээ, оношилгоогоор тус бүрээр задалж буцаан олгохгүй.

ГУРАВ. ҮЙЛЧЛҮҮЛЭГЧ ТАЛЫН ЭРХ, ҮҮРЭГ

3.1 Үйлчлүүлэгч талын үүрэг

- 3.1.1 Үйлчлүүлэгч тал нь энэхүү гэрээний **Хавсралт №1**-ээр сонгож, тодорхойлж, баталсан багц доторх үзлэг, оношилгоо, шинжилгээг өөр төрлийн үйлчилгээгээр солихгүй.
- 3.1.2 Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээний төлбөрийг энэхүү гэрээний 4 дүгээр зүйлд заасны дагуу төлөх үүрэгтэй.
- 3.1.3 Үйлчлүүлэгч тал нь энэхүү гэрээний хэрэгжилтийг хамтран хангуулах, үзлэг, шинжилгээ болон үзлэг, шинжилгээнд хамрагдах ажилтнуудтай холбоотой асуудлаар Эмнэлэгтэй холбогдон, хамтран ажиллах ажилтныг томилон ажиллуулах үүрэгтэй бөгөөд энэхүү гэрээнд ажилтны мэдээллийг дэлгэрэнгүй тодорхойлно. Томилогдсон ажилтан өөрчлөгдсөн тохиолдолд ажлын 1 хоногийн дотор бичгээр Эмнэлэгт мэдэгдэнэ.
- 3.1.4 Үйлчлүүлэгч тал эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамрагдахад тавигдах шаардлагын талаарх холбогдох мэдээлэл, зааварчилгаагаар ажилтнуудыг хангах үүрэгтэй. Үйлчлүүлэгч талын ажилтнууд энэхүү гэрээний **Хавсралт №3**-т заасан үзлэг, шинжилгээнд хамрагдахад анхаарах зүйлс, тавигдах шаардлагыг хангаж ирээгүй, үзлэг, шинжилгээнд хамрагдахаас татгалзсан тохиолдолд Эмнэлэг аливаа хариуцлага хүлээхгүй.
- 3.1.5 Эрүүл мэндийн үзлэг, шинжилгээнд хамрагдах ажилтнуудын овог, нэр, регистрийн дугаар, гэрийн хаяг, утасны дугаар /цаашид “ажилтнуудын мэдээлэл” гэх/ зэрэг холбогдох мэдээллийг бүрэн бүтнээр **Хавсралт №2**-оор үзлэг, шинжилгээнд ажилтнууд хамрагдахаас 3 хоногийн өмнө тухай бүрт гаргаж өгөх үүрэгтэй.
- 3.1.6 Үйлчлүүлэгч тал үзлэг, шинжилгээнд хамрагдах ажилтнуудын хуваарийг энэхүү гэрээний **Хавсралт №2**-оор үзлэг, шинжилгээ эхлэх өдрөөс ажлын 3 хоногийн өмнө тухай бүрт гаргаж өгөх үүрэгтэй.
- 3.1.7 Үйлчлүүлэгч тал энэхүү гэрээний **Хавсралт №2**-т заасан ажилтнуудын холбогдох мэдээлэлд өөрчлөлт орох, ажилтан үзлэг, шинжилгээнд хамрагдахгүй болсон эсхүл үзлэг шинжилгээний хуваарьт өөрчлөлт орох зэрэг тохиолдолд үзлэг, шинжилгээ эхлэхээс ажлын 1 хоногийн өмнө бичгээр мэдэгдсэн байна.
- 3.1.8 Үйлчлүүлэгч тал **Хавсралт №2**-т заасан өдөр болон цагийн хуваарийн дагуу хамрагдаагүй хоцорсон тохиолдолд эмнэлгээс товлох хуваарийг дагаж мөрдөх үүрэгтэй.
- 3.1.9 Үйлчлүүлэгч тал үзлэг, шинжилгээнд хамрагдах ажилтнуудын талаарх мэдээллийг заасан хугацаанд гаргаж өгөөгүйгээс үзлэг, шинжилгээнд хамрагдахгүй болсон ажилтан хамрагдсан тохиолдолд төлбөрийг Үйлчлүүлэгч тал бүрэн хариуцах үүрэгтэй.

Талууд энэхүү гэрээний бүхий л заалтуудтай нэг бүрчлэн уншиж танилцан, гэрээний бүхий л нөхцөлүүдийг бүрэн хулээн зөвшөөрсөн бөгөөд чанд мөрдөн ажиллана.

Хуудсыг баталгаажуулсан:

..... /Эмнэлэг/
..... /Үйлчлүүлэгч тал/

- 3.1.10 Үйлчлүүлэгч тал болон үзлэг, шинжилгээнд хамрагдаж буй ажилтнууд эмнэлгээс гаргасан холбогдох журмуудыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй бөгөөд ийнхүү эмнэлгээс гаргасан журмыг дагаж мөрдөөгүйгээс гарсан хохирлыг Үйлчлүүлэгч тал хариуцан арилгах үүрэгтэй.
- 3.1.11 Үйлчлүүлэгч тал үзлэг, шинжилгээний дүгнэлт авахдаа Эмнэлгийн гаргасан, энэхүү гэрээний **Хавсралт №4**-өөр батлагдсан загвараар авна.

3.2 Үйлчлүүлэгч талын эрх

- 3.2.1 Эмнэлгээс үзлэг, шинжилгээг гэрээнд заасан хугацаанд холбогдох хууль тогтоомжийн шаардлага хангасан байдлаар үзүүлэхийг шаардах эрхтэй.
- 3.2.2 Үзлэг, шинжилгээнд хамрагдсан ажилтнуудыг мэргэжлийн эмчийн дүгнэлт, зөвлөгөөгөөр зохих ёсоор хангахыг Эмнэлгээс шаардах эрхтэй.

ДӨРӨВ. ТӨЛБӨРИЙН НӨХЦӨЛ, ГЭРЭЭНИЙ ХУГАЦАА

- 4.1 **Гэрээний хугацаа:** Талууд гэрээний үүргийг зохих ёсоор бүрэн биелүүлж дуусах хүртэл хугацаанд хүчинтэй үйлчилнэ.
- 4.2 **Үзлэг, багц шинжилгээний төлбөр:** Энэхүү гэрээний **Хавсралт №1**-ээр ажилтнуудын хамрагдаг үзлэг, багц шинжилгээний төлбөрийн үнийн дүнг тодорхойлно.
- 4.3 **Төлбөрийн нөхцөл:** Үйлчлүүлэгч тал нь Эмнэлгээс ирүүлсэн нэхэмжлэхийг үндэслэн үзлэг, шинжилгээнд хамрагдсан ажилтнуудын тоогоор буюу гүйцэтгэлээр тооцож төлбөрийг тухай бүрт төлж барагдуулна.
- 4.4 Үйлчлүүлэгч тал нь Эмнэлгээс ирүүлсэн нэхэмжлэхийг үндэслэн ажлын 2 өдрийн дотор төлбөрийг тухай бүр төлөх үүрэгтэй бөгөөд төлбөр төлөх хугацаа хэтрүүлсэн тоогоор бүрэн төлөх бөгөөд Эмнэлэг тус багцад орсон үйлчилгээнүүдийн төлбөрийг үзлэг, шинжилгээ, оношилгоо гэх мэтийг нэр бүрчилсэн байдлаар, тухайлан задалж буцаан олгох үүргийг хүлээхгүй.
- 4.5 **Төлбөр төлөх данс: Голомт банк 1205185502**
- 4.6 Үйлчлүүлэгч тал нь энэхүү гэрээ хугацаанаас өмнө цуцлагдсан тохиолдолд Хавсралт №1-ээр баталсан багцын төлбөрийг үзлэг, шинжилгээнд хамрагдсан ажилтнуудын тоогоор бүрэн төлөх бөгөөд Эмнэлэг тус багцад орсон үйлчилгээнүүдийн төлбөрийг үзлэг, шинжилгээ, оношилгоо гэх мэтийг нэр бүрчилсэн байдлаар, тухайлан задалж буцаан олгох үүргийг хүлээхгүй.

ТАВ. ХАРИУЦЛАГА

- 5.1 Үйлчлүүлэгч тал гэрээний төлбөрийг хугацаанд нь төлөөгүй тохиолдолд хугацаа хэтэрсэн хоног тутамд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 0.5%-тай тэнцэх хэмжээний алдангийг Эмнэлэгт төлнэ.
- 5.2 Үйлчлүүлэгч тал **Хавсралт №3**-аар тодорхойлсон үзлэг, шинжилгээнд хамрагдахад тавигдах шаардлагыг ажилтан нэг бүрд урьдчилан танилцуулаагүй эсхүл ажилтан үзлэг, шинжилгээний зохих бэлтгэлийг хангаагүй, шинжилгээнд хамрагдахаас татгалзсан болон бэлтгэл хангаагүйгээс шинжилгээний хариу өөрчлөлттэй гарах хариуцлагыг Эмнэлэг хүлээхгүй болно.

Талууд энэхүү гэрээний бүхий л заалтуудтай нэг бүрчлэн уншиж танилцан, гэрээний бүхий л нөхцөлүүдийг бүрэн хүлээн зөвшөөрсөн бөгөөд чанд мөрдөн ажиллана.

Хуудсыг баталгаажуулсан:

..... /Эмнэлэг/

..... /Үйлчлүүлэгч тал/

ЗУРГАА, ГЭРЭЭГ ЦУЦЛАХ, ДУУСГАВАР БОЛГОХ

- 6.1 Аль нэг тал гэрээг дангаар цуцлахаар бол ажлын 10 хоногийн өмнө нөгөө талдаа бичгээр мэдэгдэх бөгөөд мэдэгдэл хүлээн авсан тал гэрээг дуусгавар болгох талаар бичгээр хүлээн зөвшөөрсөн тохиолдолд Гэрээ цуцлагдана.
- 6.2 Аль нэг тал энэхүү гэрээгээр хүлээсэн үүргээ зохих ёсоор биелүүлээгүй, хүндэтгэн үзэх үндэслэлгүйгээр биелүүлэхээс татгалзсан тохиолдолд нөгөө тал нь гэрээг дангаар цуцалж, учирсан хохирлоо гаргуулахаар шаардана. Ийнхүү цуцлахдаа ажлын 10 хоногийн өмнө бичгээр мэдэгдэл хүргүүлсэн байна.
- 6.3 Энэхүү гэрээ нь Талууд харилцан тохиролцож хугацаанаас нь өмнө гэрээг цуцалснаар эсхүл бүрэн хэрэгжиж дууссанаар дуусгавар болно.

ДОЛОО. ГЭНЭТИЙН БОЛОН ДАВАГДАШГҮЙ ХҮЧИН ЗҮЙЛ

- 7.1 Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн нөлөөлөл /гал түймэр, газар хөдлөлт, салхи, шуурга, үер усны гамшиг, халдварт өвчний тархалт, дайн байлдаан, зэвсэгт мөргөлдөөн, террорист үйлдэл, иргэдийн үймээн, ажил хаялт, төрийн эрх бүхий байгууллагын шийдвэр, үйл ажиллагаа гэх мэт Талуудын хүсэл зоригоос үл хамаарах шалтгаан, нөхцөл-/өөс шалтгаалан Талууд Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэх боломжгүй болсон тохиолдолд Гэрээний үйлчлэх хугацааг тухайн нөхцөл байдлыг арилгах хүртэл хугацаагаар хойшлуулж болно.
- 7.2 Талуудаас үл хамаарах дээр дурдсан нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд Талууд нэн даруй нөгөө талдаа бичгээр мэдэгдэн шаардлагатай арга хэмжээг авна.
- 7.3 Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй онцгой нөхцөл байдлын улмаас энэхүү гэрээтэй холбогдон үүсэх аливаа асуудлыг Талууд 7 /долоо/ хоногийн дотор харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ.

НАЙМ. БУСАД

- 8.1 Гэрээ хүчин төгөлдөр болох. Энэхүү гэрээ Энэхүү гэрээг 3 эх хувь үйлдэж, Талуудын эрх бүхий төлөөлөгчид гарын үсэг зурж, тамга тэмдэг даран баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болох бөгөөд Эмнэлэг 2 эх хувь, Үйлчлүүлэгч тал 1 эх хувийг хадгална.
- 8.2 Нэмэлт, өөрчлөлт. Талууд энэхүү гэрээнд оруулах аливаа нэмэлт, өөрчлөлтийг харилцан тохиролцож, бичгээр байгуулна. Аль нэг тал гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах саналаа нөгөө талд бичгээр хүргүүлэх бөгөөд саналыг хүлээн авсан тал ажлын 2 хоногийн дотор хариу мэдэгдэнэ.
- 8.3 Хавсралт. Энэхүү гэрээнд хавсаргасан аливаа баримт бичиг, хавсралтууд нь гэрээний салшгүй хэсэг болно.
- 8.4 Нууц хадгалах. Талууд энэхүү гэрээтэй холбоотой олж авсан аливаа мэдээ, мэдээлэл, бичиг баримтын нууцлалыг нөгөө талаас олгосон зөвшөөрөлгүйгээр эсхүл холбогдо хууль тогтоомжид зааснаас бусад тохиолдолд аливаа гуравдагч этгээдэд задруулахгүй, дамжуулахгүй, нийтэд ил болгохгүй байх үүргийг хугацаагүйгээр хүлээх бөгөөд энэхүү гэрээнд заасан зорилгоос өөр зорилгоор ашиглахгүй байхаар харилцан тохиролцов.
- 8.5 Эрх, үүрэг шилжүүлэх. Талууд энэхүү гэрээгээр хүлээсэн эрх, үүргээ нөгөө талын бичгээр өгсөн зөвшөөрөлгүйгээр аливаа бусад гуравдагч этгээдэд шилжүүлэхгүй.
- 8.6 Мэдэгдэл. Талууд гэрээтэй холбоотой аливаа мэдээ, мэдэгдэл болон бусад аливаа санал, хүсэлтийг ажлын 3 хоногийн өмнө бичгээр үйлдэн энэхүү гэрээнд заасан хаяг болон баталгаат шуудан эсхүл биечлэн хүргүүлнэ.

Талууд энэхүү гэрээний бүхий л заалтуудтай нэг бүрчлэн уншиж танилцан, гэрээний бүхий л нөхцөлүүдийг бүрэн хүлээн зөвшөөрсөн бөгөөд чанд мөрдөн ажиллана.

Хуудсыг баталгаажуулсан:

..... /Эмнэлэг/
..... /Үйлчлүүлэгч тал/

- 8.6 Мэдэгдэл. Талууд гэрээтэй холбоотой аливаа мэдээ, мэдэгдэл болон бусад аливаа санал, хүсэлтийг ажлын 3 хоногийн өмнө бичгээр үйлдэн энэхүү гэрээнд заасан хаяг болон баталгаат шуудан эсхүл биечлэн хүргүүлнэ.
- 8.7 Хаяг өөрчлөгдөх. Талууд мэдэгдэл хүлээн авах албан ёсны хаягтаа өөрчлөлт оруулах бол нөгөө талдаа ажлын 5 хоногийн өмнө бичгээр мэдэгдэнэ. Ийнхүү мэдэгдээгүйгээс үүссэн аливаа хохирол, зардлыг мэдэгдээгүй тал нь бүрэн хариуцна.
- 8.8 Маргаан шийдвэрлэх. Энэхүү гэрээтэй холбогдоно үүсэх аливаа маргааныг Талууд эвийн журмаар шийдвэрлэх бөгөөд ийнхүү тохиролцоонд хүрч чадаагүй тохиолдолд маргааныг Шүүхээр эцэслэн шийдвэрлүүлнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

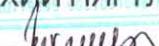
ЭМНЭЛГИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

"ДӨРӨВДҮГЭЭР ЭМНЭЛЭГ" ХХК-ийг төлөөлж

БОРЛУУЛАЛТ, МАРКЕТИНГ ХАРИУЦСАН ЗАХИРАЛ

/ / А.ДӨЛГӨӨН

ХЯНАСАН:

ЕРӨНХИЙ НЯГТЛАН БОДОГЧ
/ / Г.ЭНХЧИМЭГ

ҮЙЛЧЛҮҮЛЭГЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

"Ногоолин Хэрлэн" ХХК-ийг төлөөлж

ГҮҮЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
/ / SHU HU

Хаяг: Баянзүрх дүүрэг, 18-р хороо, 13-р хороолол, Манлайбаатар дамдинсүрэнгийн гудамж, 25 тоот хаягт байрлах "Дөрөвдүгээр эмнэлэг"-ийн байр

Утас: 88106062

Имэйл: ainiguin.a@4hosptial.mn

Хаяг: ХУД, 15-р хороо, Ривер Вилла хотхон, 8/1 байр 233 тоот

Утас: 95040170, 95080351

Имэйл: yuotniggroup2023@mail.com

Талууд энэхүү гэрээний бүхий л заалтуудтай нэг бүрчлэн уншиж танилцан, гэрээний бүхий л нөхцөлүүдийг бүрэн хүлээн зөвшөөрсөн бөгөөд чанд мөрдөн ажиллана.

Хүүдүүс цэвэржүүлжүүлж,

..... /Эмнэлэг/

..... /Үйлчлүүлэгч тал/

"Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, багц шинжилгээний гэрээ"

Хавсралт №1

Багасгалтадар

Эмнэлэг

ХХК

УЛААНБААТАР ХОТ

УЛСТЫГЫН СОЦИАЛСОН БИЛДҮҮС

**ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ХАВДРЫН УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ
ҮЗЛЭГ, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ БАГЦ**

3/30/2023

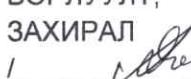
Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн задаргаа

Шинжилгээ	Нэршил	
1 Ерөнхий үзүүлэлт	General performance	
Цусны дараалт, пульс (амьсгалын тоо)	Vital signs	✓
Биеийн жингийн индекс	Biometric examination	✓
Цусны дэлгэрэнгүй шинжилгээ /26 үзүүлэлт/	CBC	✓
Шээсний ерөнхий шинжилгээ /14 үзүүлэлт/	Urinalysis	✓
2 Элэгний үйл ажиллагаа	Liver function	
ACAT	ASAT	✓
АЛАТ	ALAT	✓
Нийт билірубин	T-BILIRUBIN	✓
3 Бөөрний үйл ажиллагаа	Kidney function	
Креатинин	CREA	✓
Мочевин	BUN	✓
4 Ноир булагчайн үйл ажиллагаа	Pancreatic function	
Амилаза	AMY	✓
Глюкоз	GLU	✓
5 Багажийн шинжилгээ	Instrumental examination	
Зүрхний цахилгаан бичлэг	ECG	✓
Хэвллийн хэт авиан шинжилгээ	Abdominal ultrasound	✓
6 Рентген зураг	X-Ray	
Бүсэлхийн нурууны рентген L1-L5 Хажуу ташуу		✓
Цээжний рентген (эгц нэг байрлал)	Chest X-ray	✓
7 Эмчийн үзлэг	Doctor's examination	
Чих хамар хоолойн эмчийн үзлэг		✓
Нүдний эмчийн үзлэг		✓
Мэдрэлгийн эмчийн үзлэг		✓
Багцын эмчийн дүтнэлт	Health Screening Report	✓
Хөнгөлөлтгэй үзэ		250.000

Жич: Урьдчилан сэргийлэх багцын эмч нь зөвхөн тухайн багцын дүгнэлт өгөх бөгөөд үзлэг, эмчилгээ хийгдэхгүйг анхаарна уу!

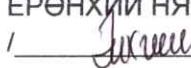
ЭМНЭЛГИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

"ДӨРӨВДҮГЭЭР ЭМНЭЛЭГ" ХХК-ийг төлөөлж
БОРЛУУЛТ, МАРКЕТИНГ ХАРИУЦСАН
ЗАХИРАЛ

/ / А.ДӨЛГӨӨН

ХЯНАСАН:

ЕРӨНХИЙ НЯГЛАН БОДОГЧ

/ / Г.ЭНХЧИМЭГ

ҮЙЛЧЛУУЛЭГЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

"Ногоолин Хэрлэн" ХХК-ийг төлөөлж
ГҮҮСЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

SHU HU

Талууд энэхүү гэрээний бүхий л заалтуудтай нэг бүрчлэн уншиж танилцан, гэрээний бүхий л нөхцөлүүдийг бүрэн хүлээн зөвшөөрсөн бөгөөд чанд мөрдөн ажиллана.

Хуудсыг баталгаажуулсан:

..... /Эмнэлэг/
..... /Үйлчлүүлэгч тал/

“Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, багц шинжилгээний гэрээ”
Хавсралт №2

ҮЗЛЭГ, ШИНЖИЛГЭЭНД ХАМРАГДАХ АЖИЛТNUУДЫН НЭРС, ҮЗЛЭГИЙН ХУВААРЬ

Хавсралт №2

ДОРДОЧУГСР
ИН НЭРС, дэлгээ
ХХК
УЛАНБААТАР хот
УЛТЫН 90100107-УА-ХС17Р5

№	Овог	Нэр	Регистр	Гэрийн хаяг	Утасны дугаар	Хамрагдах огноо
1						2023.00.00
2						2023.00.00
3						2023.00.00
4						2023.00.00
5						2023.00.00
6						2023.00.00
7						2023.00.00

ЭМНЭЛГИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

ҮЙЛЧЛҮҮЛЭГЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

“ДӨРӨВДҮГЭЭР ЭМНЭЛЭГ” ХХК-ийг төлөөлж

БОРЛУУЛАТ, МАРКЕТИНГ ХАРИУЦСАН ЗАХИРАЛ

А. Дэлгэрэн / А. дөлгөөн

“Ногоолин Хэрлэн” ХХК-ийг төлөөлж

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

ШУХУНДИНОВА / SHU HU

Талууд энэхүү гэрээний бүхий л заалтуудтай нэг бүрчлэн уншиж танилцан, гэрээний бүхий л нөхцөлүүдийг бүрэн хүлээн зөвшилцсөн бөгөөд чанд мөрдөн ажиллана.

Хүүдсүг баталгаажуулсан:

...../ЭМНЭЛЭГ/

..... /Үйлчлүүлэгч тал/

"Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, багц шинжилгээний гэрээ"
Хавсралт №3

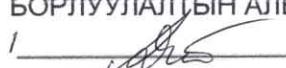
ДӨРӨВДҮГЭЭР
ЭМНЭЛЭГ
ХХК

УЛСААНДАТАР ҮОТ

ҮЗЛЭГ, ШИНЖИЛГЭЭНД ХАМРАГДАХАД
АНХААРАХ ЗҮЙЛС

1. Үзлэг, шинжилгээнд хамрагдах хаяг, байршил: Баянзүрх дүүрэг, 18-р хороо, 13-р хороолол, Манлайбаатар Дамдинсүрэнгийн гудамж 25 хаягт байрлах "Дөрөвдүгээр эмнэлэг"-ийн байр
2. Эхлэх цаг: Даваа, Лхагва, Пүрэв, Баасан гарагуудад 08:30. Зөвхөн мягмар гарарт 09:30 байна.
3. Шинжилгээний бэлтгэл:
  - Шинжилгээ өгөх өдрийн өглөө хоол сойсон байна.
  - Шинжилгээ өгөх өдрийн өмнөх орой нойр бүтэн, нүдэнд ачаалал өгөөгүй байна.
  - Шээсний шинжилгээг тохиолдлын шээснээс авах тул, авч ирэх шаардлагагүй болно.
  - Шинжилгээ хийлгэхээс өмнөх орой 20 цагаас хойш юм идэхгүй, 21 цагаас хойш шингэн зүйл уухгүй, бохь зажлах, тамхи татахгүй байна.
  - Шинжилгээ хийлгэхийн өмнөх орой архи согтууруулах ундаа хэрэглэхгүй.
  - Харааны шил зүүдэг бол заавал авч ирэх.
  - Эмч нарын цайны цаг 12:30-13:30 /үзлэг хийхгүй/
  - Хэрэв үйлчлүүлэгч хуваарьт цагтаа ирэх боломжгүй бол /Эрүүл мэндийг дэмжих тасгийн ахлах сувилагч Хишигжаргал-80017070/ урьдчилан цаг авч үйлчлүүлэх бөгөөд зөвхөн ажлын цагаар холбогдох шаардлагатайг анхаарна уу.

ЭМНЭЛГИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

"ДӨРӨВДҮГЭЭР ЭМНЭЛЭГ" ХХК-ийг
төлөөлж
БОРЛУУЛАЛТЫН АЛБАНЫ ДАРГА
 / Г.БАТЖАРГАЛ -2

ҮЙЛЧЛҮҮЛЭГЧ ТАЛЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

"Ногоолин Хэрлэн" ХХК-ийг төлөөлж
Ногоолин Хэрлэн
ҮЙЦЭТГЭХ ЗАМИРАЛ
 SHU HU

Талууд энэхүү гэрээний бүхий л заалтуудтай нэг бурчлэн уншиж танилцан, гэрээний бүхий л нөхцөлүүдийг бүрэн хүлээн зөвшөөрсөн бөгөөд чанд мөрдөн ажиллана.

Хуудсыг баталгаажуулсан:

..... /Эмнэлэг/
..... /Үйлчлүүлэгч тал/